יודען, געדענקט די רדיפות אויף אייערע ברידער אין דייטשלאנד

Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 15 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 91 | Łódź, Sroda, 18 kwietnia 1934 r. | צוועלפטער יאהרגאנג | לאדז, מיטוואך, ג׳ אייר תרצ״ד | № 91

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

הויך-קאמיסאר מאקדאנאלד איז נעכטען געקומען קיין ווארשא

בעגריסט געווארן פון פערטרעטער פון אינ.-מיניסטער און פון פעראייניגטען אנטי-היטלער-קאמיטעט

וואַרשאַ, 17. (יט״א טעלעפאניש).

היינט בייטאג איז אנגעקומען קיין וואַרשא מיט אַן אַעראָפּלאַן דער הויך-קאַמיסאַר פאַר פליטים-הילף מאַקדאָנאַלד, אין דער בעגלייטונג פון בארמאַן בענט-וויטש.

אויפ׳ן פליה-פלאַץ זענען די גאַסט בעגריסט געוואָרען פון פאַרשטעהער פון אינער׳ן-מיניסטער, ד״ר אַדאַמקיעוויטש און פון פערטרעטער פון פער-אייניגטען אַנטי-היטלער-קאַמיטעט: פראָפ. שאָר, דעפ. ראַזמאַרין, הרב לעווין א. אַנד.

אין אָוונט איז פאַרגעקומען אַ פלענאַר-זיצונג פון פעראייניגטען קאַמיטעט אויף וועלכען דער הויך-קאַמיסאַר איז אינפאָרמירט געוואָרען וועגען דער לאַגע פון די פליטים.

מאָרגען וועט דער הויך-קאַמיסאַר מאַקדאַנאַלד אויפגענומען ווער׳ן פון וויצע אינער׳ן - מיניסטער טשעמבעק. נאָך דעם וועט פאַרקומען אַ פרעסע-קאַנ-פערענץ. אין אָוונט ווערט לכבוד דעם גאַסט אין האָ-טעל „פּאָלאָניאַ״ געגעבען אַ „גלעזעל טיי״.

מאַקדאַנאַלד האָט אויסגעדריקט דעם וואונש, צו בעזוכען אויך אַנדערע שטעט אין פּוילען.

זשאבאטינסקי געקומען קיין ווארשא

וועט אנפיהרען מיט דער פעטיציע אקציע

וואַרשאַ, 17. (יט״א טעלעפאניש).

זשאַבאָטינסקי איז היינט געקומען קיין וואַרשאַ. ער וועט פערבלייבען 6 וואָכען. ער איז געקומען אין צוזאַמענהאַנג מיט דער פעטיציע-אַקציע.

ס׳איז פאַרגעקומען אַ פרעסע-קאָנפערענץ, אויף וועלכער זשאַבאָטינסקי האָט געהאַלטען אַ 2 שעה׳-דיגע רעדע, אין וועלכער ער האָט ענטוויקעלט די רעוויזיאָניסטישע פאָדערונגען, און דער רעדע האָט ער אויסגעמיטען צו בעריהרען שטרייט-פראַגען.

געעפענט די ציונ. קאנפערענץ אין וויען

וויען, 17. (יט״א טעלעגראפיש).

ס׳איז געעפענט געוואָר׳ן די ציוניסטישע קאָנ-פערענץ פון די עסטרייכישע ציוניסטען. מיט אַ רעדע איז אַרויסגעטרעטען פראָפ׳ בראָדעצקי.

פראפ. פיקאר

גרייט זיך צו א נייער סטראַטאספערע פליה

ניו-יאָרק, 17 (ספ. טעל.)

די פרעסע טיילט מיט, אַז דער בעקאַנטער בעלגישער געלעהרטער פראָפ. פיקאַר און זיין ברודער, וועלכע וואוינען אין דער שטאַט וויל-מינגטאָן וועלען היינטיגען זומער אונטערנעהמען אַ נייעם פליה אין דער סטראַטאָספערע.

געקעפט 4 מענשען אין דייטשלאַנד

בערלין, 17 (ספ. טעל.)

אויפ׳ן טורמע-הויף אין פלעטצענזעע האָט דער תליון היינט פאַרטאָג אָפּגעהאַקט די קעפ פון 4 באַנדיטען. פאָלגענדע פערזאָנען האָבען אָפּגע-געבען זייערע קעפ דעם תליון: 21-יעהריגער ע. הילדעבראַנד, 24-יעהריגער האַהיינזעל, וו. קערבס און דער 31-יעהריגער אַמטעגהאַזען.

בלוטיגע צוזאמענשטויסען אויפ׳ן אינזעל ראדאס

צווישען די איינוואוינער און איטאליענישען מיליטער

לאָנדאָן, 17 (ספ. טעל.)

דער קאָרעספאָנדענט פון „דיילי טעלעגראַף״ מעלדעט פון אַטען, אַז היינט איז אויפ׳ן אינזעל ראָדאָס געקומען צו ערנסטע צוזאַמענשטויסען צווישען די איינוואוינער פון דעם שטעטעל סאַ-לאַהי מיט איטאליענישע זשאַנדאַרמען. 10 פערזאָן זענען דער׳הרג׳עט געוואָרען און פיל פער-וואונדעט.

די צוזאַמענשטויסען זענען געווען אַלס רע-זולטאַט פון דער גוואַלט וואָס די איטאַליענישע מאַכט ווענדעט אָן בנוגע די איינוואוינער.

די איטאַליענישע מאַכט האָט צוגעשיקט אַ באַטאַליאָן פיעכאָטע, אַ טאָרפעדע-שיף און עטליכע אַעראָפּלאַנען צו דערשטיקען די אונרוהען.

יודיש „קאמעראל״-טעאטער
אלעי I מאי 2

גאסטשפילען פון ווארשעווער „פאוויליאן-טעאטער״
אנפיהרונג:
חיים סאנדלער

צוזאמען מיט די בעליבטע ארטיסטען —
חנה לעווין און ראזא סאנדלער

לאדז האט נאך דאס נישט געזעהן
די גרעסטע טעאטער-סענסאציע

אין ברוינעם גיהנם!

אַקטועלער ביהנע-רעפארטאזש
פון י. פאַס.

אין דער פיעסע ווערען בולט געשילדערט די
גרויליקייטן פון היטלער-לאנד.

פרטים קומען.

דעם וויזיט פון רומענישען אויסערן-מיניסטער אין פאריז

גיט מען צו אַ גרויסע בעדייטונג

פּאַריז, 17. (ספ. טעל.) דער רומענישער אויס-סער׳ן-מיניסטער טיטולעסקו איז נעכטען צוזאַמען מיט׳ן שעף פון קאַבינעט אַנגעקומען קיין פּאַריז. איהם האָבען אויפ׳ן וואָקזאַל מקבל פנים געווען אַ פאַרשטעהער פון מיניסטער באַרטו, די געזאַנדטען פון די מלוכות וואָס געהערען צו דער קליינער קאַנ-ליציע.

טיטולעסקו וועט בלייבען אין פּאַריז צוויי טעג, זיין באַגעגעניש מיט באַרטו וועלכע מען גיט צו גאָר גרויסע בעדייטונג, איז פאַרגעקומען באַנאַכטמאָג.

צו וואס די היטלעריסטען דער-פיהרען דייטשלאנד?

לאָנדאָן, 17 (ספ. טעל.

דער „טיימס״ רעדט אַרום די דייטשע נאָטע וועגען פערגרעסערען דעם מיליטער-בודזשעט און שרייבט: „דייטשלאַנד שטעהט פאַר אַ גרויסען דע-פיציט, זיי קענען נישט דעקען זייערע אויסלענדי-שע פערפליכטונגען און די אַרבייטסלאָזיגקייט איז גרויס. ביי די דאָזיגע בעדינגונגען בעווייזט דאָס אַרויסוואַרפען געלד אויף כלומרשט פערזיכערען זיך, צו וואָס די היטלערישע אַנפיהרער האָבען געבראַכט די בעפעלקערונג.

די שטרייק-כוואליע אין אמעריקא

אין ניו-יארק זענען רעדוצירט געווארן 50 טויזענד דאַמען-שניידער

ניו-יאָרק, 17. (ספ. טעל.) די שטרייק-כוואַליע אין אַמעריקע פערשפרייט זיך. די אַרבייטער פון די שטאָל-גיסערייען אין שטאַט אַלאַבאַמאַ האָבען אָנגע-הויבען צו שטרייקען, אין קליוולאַנד האָבען פער-שטרייקט 3000 העמדשקע-אַרבייטער, אין דענבער — 1000 קאָפעלוש-מאַכער, אין ניו-יאָרק האָבען די אינהאַבער פון קאָנפעקציע-מאַגאַזינען דעדוצירט 50 טויזענד דאַמען-שניידער.

פערקלענערט דעם הכנסה-שטייער

און פערגרעסערט די ארבייטסלאזע-אונטערשטיצונגען אין ענגלאַנד

לאָנדאָן, 17 (ספ. טעל.)

מיניסטער טשעמבערלען האָט היינט אין פּאַרלאַמענט פאָרגעשטעלט דעם נייעם בודזשעט. דער בודזשעט ווייזט אַרויס אַן עודף פון איבער 29 מיליאָן פונט, דער דאָזיגער עודף וועט פער-ווענדעט ווערען אויף צו פערקלענערען דעם הכנסה-שטייער און העכערען די אונטערשטיצונג פאַר אַרבייטסלאָזע.

אונטערהאנדלונגען צווישען פוילישע און ענגלישע קוילען-אינדוסטריעלער

לאָנדאָן, 17 (ספ. טעל.)

היינט איז קיין לאָנדאָן געקומען אַ דעלע-גאַציע פון פוילישע קוילען-אינדוסטריעלער, בראש מיט ד״ר ציגוּלסקי. די אונטערהאַנדלונגען צווישען די ענגלישע און פוילישע קוילען-אינדוסטריעלער וועלען זיך אָנהויבען מאָרגען.

מינ. בארטו וועט נישט זיין אין בערלין

בערלין, 17 (ספ. טעל.)

אין די פּאָליטישע קרייזען איז מען זיכער אונצופרידען דערפון, וואָס דער מיניסטער באַרטו האָט בעשלאָסען בעת זיין רייזע קיין פּוילען זיך נישט אָפּצושטעלען אין בערלין.

אויסגעוויזען טראָצקין פון פראַנקרייך

בעשלוס פון פראַנצויזישען מיניסטאָרען-ראַט

פּאַריז, 17 (ספּ. טעל.)

די רעכטע צייטונגען אַטאַקירען שטאַרק טראָצקין, האַלטענדיג, אַז ער פערנעמט זיך מיט שאַפען אַ פירטען אינטערנאַציאָנאַל. די קאָמוניסטישע צייטונג „הומאַניטע" פאָדערט פון וואַנען טראָצקי נעמט די מיטלען צו פיהרען אזאַ לוקסוס לעבען. טראָצקי האַלט 2 סעקרעטאַרען, 2 דינסטען און אַ מאַטאָציקליסט.

פּאַריז, 17 (ספּ. טעל.)

דער מיניסטאָרען-ראַט האָט אויף דער היינטיגער זיצונג בעטראַכט די פראַגע וועגען טראָצקין. ס'איז בעשלאָסען געוואָרען אָפּצוזאָגען טראָצקין דאָס רעכט צו וואוינען אין פראַנקרייך.

נישט ערלויבט די קרן-היסוד-אַקאַדעמיע אין ראַוונא

ראַוונע (יט"א) אין צוזאַמענהאַנג מיט דער פאַרשטעהענדער קרן־היסוד־אַקציע האָט דאָ געזאָלט פאָרקומען אַ גרויסע אַקאַדעמיע מיט'ן אַנטייל פון דירעקטאָר פון קרן־היסוד אין פּוילען ד"ר א. לעווינסאָן, וועגען דער אַקאַדעמיע זענען שוין פאַרבאַנדערגעקלעבט געוואָרען אַפישען איבער דער גאַנצער שטאָט. אין לעצטען מאָמענט איז אָבער געמאָלדען געוואָרען, אַז די אַקאַדעמיע איז פערבאָטען געוואָרען דורך דער מאַכט. דער פערבאָט האָט אַרויסגערופען גרויס פערוואונדערונג צווישען דער יידישער בעפעלקערונג.

דער פאָרזיצער פון קרן היסוד אין פּוילען פּראָפ. שאָר האָט וועגען דעם ענ'ך אינטערוועניר'ט ביי דער צענטראַל מאַכט אין וואַרשע.

סאָוויעטישער אַמבאַסאַדאָר דאָווטיאַן

האָט אויפגענומען די פאַרשטעהער פון דער פּוילישער פּרעסע

וואַרשאַ, 17. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט), דער סאָוויעטישער אַמבאַסאַדאָר דאָווטיאַן האָט היינט אָפגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ מיט די פאַרשטעהער פון דער פּוילישער פּרעסע, אַרומרעדענדיג די בעציהונגען צווישען פּוילען און רוסלאַנד.

ד"ר דאָווטיאַן האָט פעסטגעשטעלט, אַז די פּאָליטישע בעציהונגען צווישען ביידע פעלקער האָבען זיך לעצטענס פערבעסערט לעצטענס ווערען שטאַרק פערבעסערט די געגענזייטיגע בעציהונגען אויפ'ן געביט פון קולטור, קונסט און וויסענשאַפט. אַ וויכטיג געשעהעניש איז געווען דער וויזיט פון מינ. בעק אין רוסלאַנד, דער דאָזיגער וויזיט האָט איבערגעלאָזען דעם בעסטען איינדרוק, עס וואַרטען אָבער נאָך נייע אַרבייטען צו פערשטאַרקען דעם בונד צווישען די שכנותדיגע מלוכות. מ'דאַרף נאָך פיל טון צו בעקומען די פּוילישע געזעלשאַפט מיט דער סאָוויעטישער ווירקליכקייט און פערקעהרט, כדי צענטגילטיג צו בעזייטיגען די פאַראורטיילען, וועלכע עקזיסטירען נאָך.

די אינטערנאַציאָנאַלע לאַגע פערלאַנגט אויך אַ צוזאַמענאַרבייט צו פערפעסטיגען דעם שלום, אַ גרויסע בעדייטונג פאַר דער ענטוויקלונג פון די בעציהונגען האָבען די ווירטשאַפטליכע פּראָבלעמען, אויף דעם געביט איז נאָך פערהאַן זעהר פיל אַרבייט, די סאָוויעטען האָבען כסדר קאָנסעקווענט געפיהרט אַ שלום-פּאָליטיק.

דער אַמבאַסאַדאָר האָט אויסגעדריקט די האָפנונג, אַז די פּוילישע פּרעסע וועט איהם מיטהעלפען אין זיין אַרבייט.

וואַרשאַ, 17. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) דער סאָוויעטישער אַמבאַסאַדאָר דאָווטיאַן האָט היינט בעזוכט דעם מאַרשאַלעק פון סיים און דעם מאַרשאַלעק פון סענאַט.

די אונענדליכע קייט פון ענטרעכטונג און רדיפות אויף די יודען אין דייטשלאַנד

האַמבורג, (י.ט.אַ.) לויט דער מיטטיילונג פון „האַמבורגער פרעמדענבלאַט" האָט דער פערבאַנד-פיהרער פון די האַמבורגער בירגער-פעראיינען געמאָלדען אַלע אַנגעשלאָסענע פעראיינען, דאָס זיי מוזען אונבעדינגט אַנווענדען דעם אַריער-פּאַראַגראַף און אויסשליסען אַלע נישט-אַריער פון די פעראיינען.

מאַנהיים, (יט"אַ) ביים אַריינגאַנג אין די נאָר וואָס געעפענטע שטאָטישע לופט-בעדער אין מאַנהיים איז אויסגעהאָנגען אַ מעלדונג, אַז דער צוטריט פאַר נישט-אַריער איז נישט ערלויבט.

אַ רייה יודען-העצערישע אויסגאַבען פערבאָטען אין טשעכאָסלאָוואַקיי

פּראַג, (יט"א) דאָס טשעכאָסלאָוואַקישע אינערן-מיניסטעריום האָט פערבאָטען אַריינצופיהרען און פערשפּרייטען אין גאַנץ טשעכאָסלאָוואַקיי פאָלגענדע דריי יודען-העצערישע אויסגאַבען: „די געהיימנישען פון די חכמי-ציון" פון גאָטפריד בעק, „די יודען" פון היטלעריסטישען מיניסטער גאָטפריד פעדער און דעם אַנטיסעמיטישען לעקסיקאָן „סיגילא וועריי".

געשטאָרבען די עלטסטע יודישע פרוי אין רומעניען

טשערנאָוויץ, (יט"א) אין דאָרף קופּקאַ (בוקאָווינע) איז אין עלטער פון 112 יאָהר געשטאָרבען די פרוי מרים אַפּעל. די פערשטאָרבענע איז ביז דער לעצטער מינוט געווען פולקאָם געזונד און ביי דעם פולען בעוואוסטזיין.

פאַר גאַלד,
ביזשוטעריע
און לאָמבאַרד-קוויטעם
צאָהלט די העכסטע פּרייזען
איזידאָר פּיאַלקאַ
פּיעטריקאָווער 7.

דערמיט מאַכען מיר בעקאַנט דער ג. קונדשאַפט, אַז שוין אין קורצען קומט פאַר די
וויכטיג ניי'עס!
ערעפנונג פון אונזער ערשטקלאַסיגען כשר'ן באַר
אין אונזער געשעפט אויף
54 פּיעטריקאָווער 54
און וועט זיין פערזעהען מיט הייסע און קאַלטע צובייסען.
מיט אַכטונג די פעראייניגטע יודישע פליישער אין לאָדז, פּיעטריקאָווער 54.

ראַטעוועט אייער געזונט!!!
קראַנקע אויף רופּטורען (ברוך-קראַנקהייטען)
ספּעציעלע אָרטאָפּעדישע הייל-גומי-באַנדאַזשען פון מיין מעטאָדע העלפען ראַדיקאַל אונטער גאַראַנטיע אָהן אָפּעראַציעס פון אַלע מינים ברוך-קראַנקהייטען (רופּטורען) אפילו די עלטעסטע און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער.

דאָס אַראָפּלאָזען זיך פון מאַגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פערלעגען ספּעציעלע אינדיווידועל צוגעפּאַסטע בויך-באַנדאַזשען.
אויף אויסגעקרימטע רוקען-ביין (הויקערס) אָרטאָפּעדישע הייל-גאָרסעטען אויף ביינער-שווינדזוכט און אַלע אַנדערע פעהלערן אָרטאָפּעדישע הייל-אַפּאַראַטען אויף פּלאַטפוס.
ספּעציעלע איינלאַגען לויט גיפּס-מאָדעלען, אויף זשילאַסעס — גומי-זאָקען לויט מאָס. קינסטליכע הענד און פיס.
ספּעציעלער אַנשטאַלט פאַר הייל-אָרטאָפּעדיע
Spec. Ortop. O. Petrykiewicz אוים לעמבערג
לאָדז, פּיראַמאָוויטשאַ 9 (אַלגינסקאַ)
(פראָנט פּאַרטער), טעל. 177-09 נאָהנט פון לאָדזער פאַבריקס-באַהנהויף
בעמערקונג: דאָס ערשיינען פון די קראַנקע איז אונבעדינגט נויטיג.
צאָהלרייכע דאַנקזאַגונגען און דאַנק-בריף
(אין זגערזש אויף סלאָוואַצקאַ № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

דער משפחה פוקס און אונזער פריינד
אלעקסאַנדער פוקס
צוליב'ן פריהצייטיגען טויט פון זיין אונפערגעסליכער פרוי
מאַרינעט נ"ע
דריקט אויס דעם טיפסטען מיטגעפיהל
דער פערלאַג
„נייער פאָלקסבלאַט".

מודעה לרבים!

היינט, מיטוואָך, דעם 18/4 ג' אייר, 12 אַ זייגער פאָרמיטאָג קומט פאָר

אַ קבלה בחרם

פון ר' ישראל ראָזענוואַלד

לויט'ן פסק-דין פון ב"ד ביים מורה הוראה ר' משה ווייס שליט"א, שענקעוויטשאַ 9 אין הויף.
1528

שטרענגע וואָרנונג פון ראַבינאַט

דער ראַבינאַט האָט גע'אסר'ט די קצבים:

1) משה וויינריב, קאַמיענגאַ 2
2) מענדעל געלקאָפּ, בזשעזשינער 69

און אָבגערופען פון זייערע יאַטקעס די משגיחים און מנקרים.

בעזונדער האָט די קהלה-פערוואַלטונג צוגעצויגען די דערמאָהנטע קצבים צו געריכטליכער פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר אָבנאַרען די קונים.

ועד הרבנים לעדת לודז.

ג' תו"מ, תרצ"ד.

בעקאַנטמאַכונג.

צוליב'ן סכסוך צווישען די ערציהערינס פון די זומער-קאָלאָניעס פון „טאָז" מיט דער פערוואַלטונג פון דער דאָזיגער אינסטיטוציע, וואָרנען מיר נישט אַנצונעמען קיין שום פּאָסטענס אַלס ערציהערינס אויף די דערמאָנטע קאָלאָניעס.

פראָפ. פעראיין פון פּריוואַטע ערציהערס אין קינדער-היימען און אין ערציהונגס-אַנשטאַלטען אָפּטיילונג אין לאָדז.

Dr
Wajnberg
ספּעצ. פון לונגען, האַרץ און סקלעראָז-קראַנקהייטען
וואוינט יעצט פּיעטריקאָווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אָן פון 9–10 פריה, 3–4, 8–9 אָוו.

ד"ר שפּרינג
אויגען-קראַנקהייטען
6 זאַוואַדזקאַ 6,
טעלעפאָן 215-01
צוריקגעקעהרט

לעכער אויף דער מאַשין
ווערען אָנגענומען אויסצונייען ביי
ג. נאָרדמאַן, שרודמיעסקאַ 8

Dr. L. Suchowczycki
כירורג
צוריקגעקעהרט
נעהמט אָן פּריוואַט
זגערזשער 1 (איינגאַנג אַלטער מאַרק 15)
טעל. 123-47. נעהמט אָן פון 6–8 אָוו.
לעטשניצע-פּרייזען.

אויערען, נאָז און האַלז-קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. Rakowski
פּיעטריקאָווער 67, טעל. 127-81
נעהמט אָן שטענדיגע קראַנקע (צוועק אָפּעראַציע א. ז. וו.) ווי אויך אַמבולאַטאָרישע פון 11–2 און פון 5–8 אָוונט.

עפּעס האָט זיך אַריהר געטון

די רעאַקציע געגען פאַשיזם אין ענגלאַנד

צום ערשטען מאָל אין דער געשיכטע פון ענגלאַנד און אויך פון דער גאַנצער מערב'דיגער וועלט, אַז סאָציאַליסטען זענען געוואָרען די הער שער פון אַ שטאָט אַזוי ווי לאָנדאָן.

דאָס, וואָס איז איצט געשעהן אין לאָנדאָן איז נישט בלויז אַ לאָקאַלע אָדער אפילו בלויז אַ נאַציאָנאַלע אָנגעלעגענהייט, עס איז אַ פּאַסירונג פון גרויסער אינטערנאַציאָנאַלער וויכטיגקייט. לאָנדאָן איז די גרעסטע שטאָט אין דער וועלט. זי האָט אַ בעפעלקערונג פון ניין מיליאָן מענשען, אַ סך מעהר ווי אַ סך מלוכות אין אייראָפּע און אַמעריקאַ.

די מוניציפּאַליטעט פון לאָנדאָן האָט אַ גרעסערע דירעקטע שייכות צום טאָג=טעגליכען לעבען פון דעם ענגלישען אַרבייטער ווי די צענטראַלע רעגירונג. זי פערוואַלט נישט נאָר מיט די שולען, טראַנספּאָרט און אַנדערע טאָג-טעגליכע בעדערפענישען פון אַרבייטער, נאָר אויך זיין וואוינונג, זיין אַרבייטסלאָזע אונטערשטיצונג און אַנדערע נויטווענדיגקייטען, אָהן וועלכע אַן'אַרבייטער קען זיך היינטיגע צייטען גאָר נישט בעגעהן. עס איז אַ גוט בעוואוסטער פאַקט, אַז די מוניציפּאַליטעטען פון ענגלאַנד קענען אויפטון מעהר פאַר'ן דורכשניטליכען אָרימען מענשען ווי דער נאַציאָנאַלער פּאַרלאַמענט.

דער ביישפּיל, וואָס אַ סאָציאַליסטיש לאָנדאָן קען געבען פאַר אַלע אַנדערע שטעט אין ענגלאַנד און אפילו מחוץ ענגלאַנד, קען גאָר נישט איבערגעטריבען ווערען.

עס איז אָבער פאַרהאַן נאָך אַ וויכטיגערע סיבה, וועלכע מאַכט די איצטיגע פּאַסירונג אין לאָנדאָן פאַר אַ וויכטיגער אינטערנאַציאָנאַלער געשעהעניש.

אומעטום איבער גאַנץ אייראָפּע בושעוועט דער פאַשיזם. ווי אַ וואָלקען האָט די דאָזיגע רעאַקציע זיך אָנגערוקט אויף דער וועלט און פאַרכאַפּט אַלץ גרעסערע שטחים ערד.

די איינציגע צוויי גרויסע לענדער פון מערב-אייראָפּע, וועלכע זענען נאָך פריי פון פאַשיזם זענען פראַנקרייך און ענגלאַנד.

נאָר אויך אין די דאָזיגע לענדער האָט מען אין דער לעצטער צייט גענומען זעהען אַלאַרמירענדיגע סימנים פון וואוקס פון דעם פאַשיזם. מען האָט שוין פאַראויסגעזאָגט מיט זיכערקייט, אַז אָט-אָט ווערט אויך ענגלאַנד פאַשיסטיש און דאַן בעהערשט די פינסטערניש די גאַנצע וועלט.

און פּלוצלינג אַזאַ גרויסער און נאָך קיינמאָל פריהער נישט געהערטער נצחון פון יענע געזעלשאַפטליכע כוחות, וועלכע זענען די טויט-פיינד פון פאַשיזם. די דאָזיגע פּאַסירונג איז זיכער נישט קיין צופאַל. עס האָט גאַנץ בעשטימט עפּעס צו טון מיט נייע שטימונגען, נייע טענדענצען און נייע ריכטונגען, וועלכע געהען איצט אין דער טיפעניש פון געזעלשאַפטליכען לעבען אין ענגלאַנד און אין מערב-אייראָפּע.

עפּעס האָט זיך קענטיג רעצטענס געביטען אין אייראָפּע, און די דאָזיגע ענדערונג האָט געפונען אַן'אויסדרוק אין דעם גרויסען סאָציאַליסטישען נצחון אין ענגלאַנד. דאָס איז די סיבה, פאַר-וואָס די דאָזיגע געשעהעניש האָט אַזאַ גרויסע בעדייטונג פאַר גאַנץ אייראָפּע און פאַר דער וועלט מחוץ ענגלאַנד. עס איז אַ וויכטיגע ענדערונג אין דעם באַראָמעטער פון אונזער געזעלשאַפטליכען לעבען, עס איז אַן'אָנזאָג פון אַ נייער צייט.

וואָס האָט געבראַכט צו דעם סאָציאַליסטישען נצחון אין לאָנדאָן?

די לאָנדאָנער צייטונגען האַלטען אין איין זוכען און געפינען סיבות. עס איז פאַרהאַן אָבער איין גרויסע און אַלגעמיינע סיבה: די רעאַקציע געגען דעם פאַשיזם, וועלכע מערקט זיך איצט אין גאַנץ אייראָפּע און איבערהויפּט אין ענגלאַנד.

די דאָזיגע רעאַקציע האָט זיך אָנגעהויבען באַלד נאָך דעם גרויסען נצחון פון דעם פאַשיזם אין דייטשלאַנד. די אַלגעמיינע מיינונג איז, אַז דער נצחון פון דעם היטלעריזם אין דייטשלאַנד האָט געבראַכט צום וואוקס פון דעם פאַשיזם אין די איבעריגע לענדער פון גאַנץ אייראָפּע. ביז אַ געוויסען גראַד איז אָהן ספק אמת.

איידער דער היטלעריזם איז אַריין אין דער מאַכט, האָבען מאַכטאָגען דייטשען און אויך נישט-דייטשען געגלייבט, אַז ער וועט דאָך עפּעס ברענגען מיט זיך. ער האָט דאָך אַזוי פיל צוגעזאָגט. ווען עס איז אָבער געקומען צום אויספיהרען די אַלע צוזאָגען, האָט די גאַנצע וועלט דערזעהען די נאַקעטקייט און הילפלאָזיגקייט פון דער גאַנצער בעוועגונג.

מחוץ דייטשלאַנד, דאָרטען וואוהין היטלערס דיקטאַטור קען נישט דערגרייכען און מען קען וויסען דעם אמת וועגען דעם רעזשים, דאָרטען האָט דער יאָהר מאַכט פון דעם היטלעריזם געהאַט טאַקע די דערוואַרטע רעזולטאַטען. ער האָט בעוויזען דעם גרויסען דורכפאַל פון היטלעריזם.

צומייסטענס זענען ענטוישט געוואָרען די אַרבייטער. איידער היטלער איז געקומען צו דער מאַכט, האָט ער אַליין און אַלע אַנדערע פאַשיסטען אין דער וועלט זיך געווענדעט דערהויפּט צו אַרבייטער. די גרעסטע גליקען האָט מען צוגעזאָגט דעם אָרימען מיטעל-קלאַס=מענשען און דעם אַרבייטער. איידער היטלער איז געקומען צו דער מאַכט איז ער געווען שטאַרק לינק געשטימט. ער האָט אפילו געזוכט איבערצושטייגען אין ראַדיקאַליזם די סאָציאַליסטען.

דער דאָזיגער בלאָף איז איצט ענטפּלעקט געוואָרען. דער פאַשיזם האָט זיך אומעטום אַרויסגעשטעלט אַלס דער ערגסטער שונא פון דעם אַרבייטער און די אַרבייטערשאַפט אין דער גאַנצער וועלט האָט איהם דערקלערט אַ בלוטיגען קאַמף דאָס איז געווען איינע פון די וויכטיגסטע דערגרייכונגען פון דעם יאָהר, וועלכע האָט געהאָלפען אומבייטען די וועלט-מיינונג וועגען דעם פאַשיזם.

די פאַרערגערטע עקאָנאָמישע לאַגע אין דייטשלאַנד, די ברוטאַלע בעהאַנדלונג פון פּאָליטישע געגנער, די גרויזאַמע דיקטאַטור פון געוואַלד, די באַרבאַרישע בעהאַנדלונג פון יודען, דאָס איינרייסען זיך מיט די קאַטוילען און סתם מיט דער קירך, און די טויט-פיינדשאַפט געגען דער אַרבייטער-בעוועגונג — דאָס אַלץ האָט זייער אַ סך מיטגעהאָלפען אַרויסצורופען אין דער וועלט אַ געזונטע רעאַקציע און געגנערשאַפט צו דעם פאַשיזם. דאָס יאָהר פון דעם גרעסטען נצחון פון פאַשיזם איז אויך געווען דאָס יאָהר פון אָנהויב פון זיין מפּלה.

אויף ווי ווייט עס איז מעגליך צו משפּטן אין אַזעלכע זאַכען, דאַכט מיר, אַז דער אמת'ער איבערברוך אין דער שטימונג פון ענגלאַנד צו דעם פאַשיזם איז געקומען מיט דער באָמבאַרדי=רונג פון ווין.

דער פאַשיזם האָט זיך אויף אייביג דערהרג'עט אין ענגלאַנד אין די בלוטיגע טעג פון ווין. היטלער האָט פריהער אַ יאָהר צייט אונטערגעגראָבען אין ענגלאַנד די פונדאַמענטען פון פאַשיזם איז געקומען דאָלפוס און האָט געגעבען דעם לעצטען שטויס.

דער ערשטער אַקט פון דער נייער סאָציאַליסטישער אַדמיניסטראַציע אין לאָנדאָן, איז צו בויען הייזער פאַר אַרבייטער.

דער זינען דערפון איז אַ קלאָהרער און אָפענער:

לאָנדאָן איז אַן'ענטפער אויף ווין. דער פאַשיזם האָט אין ווין צושטערט און פערניכטעט אַרבייטער-הייזער, דער סאָציאַליזם אין לאָנדאָן וועט זי ווידער אויפבויען.

די גאַנצע פּאַסירונג ווייזט, אַז אין ענגלאַנד צום ווייניגסטענס (און אין גאַנץ אייראָפּע), האָט דער זיגרייכער פאַשיזם בעקומען אַ ווידערשטאַנד. עס איז ענטשטאַנען אַ רעאַקציע געגען איהם, און די רעאַקציע וואַקסט און ווערט גרעסער. מיט אַ יאָהר צוריק ביי דער צייט האָט דער פאַשיזם דערגרייכט די העכסטע מדרגה. דער היטלעריזם האָט געיובעלט און עס האָט געשיינט, אַז די פינסטערניש וועט אַרומכאַפּען די גאַנצע וועלט און עס וועט נישט זיין ווער עס זאָל זיך קענען שטעלען געגען איהם. איצט אָבער זעהט מען שוין מיט'ן נאַקעטען אויג, אַז דער פאַשיזם גייט אַרונטער, אַז נישט נאָר וועט ער נישט פאַרכאַפּען די גרויסע ציוויליזירטע לענדער ווי ענגלאַנד און פראַנקרייך, נאָר, אַז ער וועט זיך מסתמא נישט האַלטען אפילו אין די לענדער, וואו ער איז איצט אין דער מאַכט.

די הויפּט-זאַך איז, וואָס עס האָט זיך צוריק געפונען אַ מאַכט, וועלכע זאָל זיך קענען ענטקעגענשטעלען צו דעם פאַשיזם. אַזאַ מאַכט איז, אמת, שטענדיג געווען. נאָר פאַראַיאָהרען איז זי געווען אַזוי צושלאָגען און ענטמוטיגט, אַז עס האָט זיך געדוכט, אַז איהר סוף איז שוין געקומען.

דער פאַשיזם האָט אָנגעהויבען צו גיין באַרג-אַראָפּ, ער פערלירט אין פּרעסטיזש ביי זיינע אייגענע אָנהענגער און ער וועקט אויף צום קאַמף זיינע גרויסע שונאים. ער וועט שוין נישט בעהערשען די וועלט.

לאָנדאָן. ו. צוקערמאַן.

מען רעדט שוין נישט וועגען ענטוואָפנונג

נאָר וועגען בעוואָפנונג ביז צו געוויסע גרענעצן

די ענטוואָפנונגס-קאָנפערענץ האָט מען גע-האַלטען פאַר פולשטענדיג מאַכטלאָז און קאָמפּראָ-מיטירט און פון איהרע אַרבייטען האָט מען שוין לחלוטין גאָרנישט ערוואַרט. פונדעסטוועגען האָט די סעסיע פון ביוראָ פון דער ענטוואָפנונגס-קאָנ-פערענץ, וואָס איז איצט פאָרגעקומען אין זשענעווע, אַרויסגערופען זעהר אַ גרויסען אינטערעס.

אויפ'ן וועג קיין זשענעווע האָט דער פאָר-זיצער פון דער קאָנפערענץ הענדערסאָן זיך אָפּ-געשטעלט אין פּאַריז און האָט געהאַט אַ וויכטיגע בעראַטונג מיט'ן פראַנצעזישען אויסערן-מיניסטער באַרטו.

פראַנקרייך האָט זיך לאַנג געוואַקעלט ביז זי האָט אָנגענומען אַ פּרעציזע שטעלונג אין דער פראַגע וועגען ענטוואָפנונג. ענדליך האָט פראַנקרייך איהר שטעלונג אויסגעדריקט אין אַ נאָטע, וואָס איז ערב דער סעסיע פון ביוראָ איבערגעגעבען געוואָרען אין לאָנדאָן. די פראַנצעזישע רעגירונג שטייט אין אַלגעמיין אויף דעם פאָלגענדיגען שטאַנדפּונקט: אין אינטערעס פון שלום וואָלט בע-סער געווען צו שליסען וועלכע עס איז קאָנווענץ וועגען ענטוואָפנונג, איידער בכלל אַזאַ קאָנווענץ נישט שליסען און איבערלאָזען אין דער ווירקליכ-קייט יעדער מלוכה פרייע הענד זיך צו בעוואָפענען לויט איהר בעגעהר. פראַנקרייך איז גרייט אָנצו-נעהמען די פּאָרשלאָגען פון ענגלאַנד אין דער ענטוואָפנונגס=פראַגע ביים בעדינג, עס זאָלען אָנ-גענומען ווערען די פראַנצעזישע תנאים פון גאַ-ראַנטיעס.

אין דער לעצטער צייט האָט זיך דאָס גאַנצע פּראָבלעם פון ענטוואָפנונגען שאַרף געענדערט. עס גייט שוין נישט וועגען ענטוואָפנונגען, נאָר וועגען אַריינברענגען די בעוואָפנונגען אין געוויסע בע-שרענקטע ראַהמען. ענטוואָפנונג איז געווען אַ זאַך, וואָס איז אַרויסגעדרונגען אַלס פּועל-יוצא פון ווערסאַלער טראַקטאַט און די ענטוואָפנונגס-קאָנפערענץ איז לכתחילה צונויפגערופען געוואָרען לויט דער פאָדערונג פון דייטשלאַנד (אין ווערסאַלער טראַקטאַט, לויט וועלכען דייטשלאַנד איז געוואָרען ענטוואָפענט, איז פאַראַן אַ פּונקט ווע-גען ביסלעכווייזער ענטוואָפנונג פון אַלע אַנדערע מלוכות, אָט אויף דעם סמך האָט זיך דייטשלאַנד נאָך פאַר היטלער'ן געשטיצט ביי איהרע פאָדע-רונגען: ענטוועדער ענטוואָפענט זיך אַליין, אָדער ערלויבט אונז זיך צו בעוואָפענען צו דער מדרגה, וואָס די אַנדערע אייראָפּעאישע לענדער).

אין הסכם מיט'ן געענדערטען שטאַנדפּונקט פון דער פראַנצעזישער רעגירונג איז צום וואַהר-שיינליכסטען דאָס איבערטראָגען די קאָנפערענץ אויף אַ ביסעל שפּעטער ווי מען האָט גערעכענט, דהיינו אויף סוף חודש מאַי. צו דעם טערמין דאַרפען געלעזט ווערען פאַרשידענע פראַגען, וואָס זענען נוגע די קינפטיגע ווייטערדיגע אונטערהאַנד-לונגען צווישען די מלוכות מכּוח דער ענטוואָפנונג.

די ענגלישע רעגירונג האָט געגעבען צו וויסען דער פראַנצעזישער, אַז זי איז גרייט אונ-טער געוויסע בעדינגונגען צו געבען פראַנקרייך די געהעריגע גאַראַנטיעס בנוגע די פאַרשטייענדע בעוואָפנונגען, אָבער די פּרטים פון די דאָזיגע בעדינגונגען און גאַראַנטיעס זענען נאָך נישט אויסגעאַרבייט, עס איז נויטיג צייט דערצו און דעריבער זאָל מען די ענטוואָפנונגס=קאָנפערענץ אויף אַ געוויסע צייט אָפּלייגען.

ענגלאַנד איז גרייט צו שליסען אַ קאָנווענץ, וועלכע זאָל זיך בעציהען אויף אַלע גרויסע מלוכות פון מערב. אָבער די אַנדערע מלוכות קאָנען נישט איינגיין דערויף, אַז די מיליטערישע גאַראַנטיעס פון ווערסאַלער-אָפּמאַך זאָלען איגנאָרירט ווערען און אין דעם ליגען די הויפּט-שוועריגקייטען פון דער געענדערטער פּאָליטישער לאַגע אין אייראָפּע.

דייטשלאַנד איז פון דער ענטוואָפנונגס-קאָנפערענץ אַרויסגעטרעטען און איז גרייט זיך אומקעהרען אויף דער קאָנפערענץ שוין אַ בעוואָ-פענטע. וואָס אַנבעלאַנגט די אַנדערע מלוכות וועלען זיי זיכער מיט אַלע מיטלען פּרובירען געגען אַ געשלאָסענער קאָנווענץ, אויף וויפיל מען וועט זיי צו די אונטערהאַנדלונגען און צו די אָפּמאַכען נישט צוציהען, ווייל קיין שום אייראָפּע-אישע מלוכה וועט דאָך נישט וועלען בלייבען נישט בעוואָפענט אין שכנות פון בעוואָפענטע לענדער.

ווי עס זאָל נישט זיין, נאָר די פראַנצעזישע פּרעסע קאָנסטאַטירט דעם געענדערטען שטאַנדפּונקט פון פראַנקרייך אין דער פראַגע: פראַנקרייך רע-כענט זיך מיט דעם פאַקט פון דייטשלאַנדס בע-וואָפנונג, זי האַלט די דייטשע בעוואָפנונגען פאַר אַ געשעהענעם פאַקט און, ווי אויבען געזאָגט, גייט שוין איצט נישט קיין רייד וועגען ענטוואָ-פענען זיך, נאָר וועגען ווייטערדיגע בעוואָפנונגען ביים בעדינג פון געוויסע גאַראַנטיעס מצד ענגלאַנד.

ווי עס גיט איבער דער „זשורנאַל דע דעבאַ" ווערט איצט בעהאַנדעלט די פראַגע, צי קאָן ענגלאַנד נעהמען אויף זיך די געהעריגע גאַראַנטיעס, אַז די דייטשע בעוואָפנונגען וועלען סטאַביליזירט ווערען אויף אַ געוויסער מדרגה און אַז די בעוואָפנונגען וועלען סיסטעמאַטיש קאָנ-טראָלירט ווערען.

דייטשלאַנד פּרובט ברעכען דעם יודישען באָיקאָט אין לעטלאַנד

ר י ג אַ. (ימ"א) אַגענטען פון דייטשלאַנד האָבען אין לעטלאַנד, ווי עס בעריכטעט די היגע יודישע פּרעסע, אָנגעהויבען אַ קאַמפּאַניע, וואָס שטרעבט צו צוברעכען דעם אַנטי-דייטשען באָי-קאָט, וועלכער ווערט אין לעטלאַנד די גאַנצע צייט געפיהרט זעהר שאַרף. די היטלעריסטען נו-צען אויס די געלעגענהייט, וואָס אינגיכען הוי-בען אָן די לעטלענדיש-דייטשע ווירטשאַפט-ליכע פאַרהאַנדלונגען און ווילען זיך דערשלאָגען, אַז די לעטלענדישע רעגירונג זאָל פערווערען דעם יודישען באָיקאָט.

דער דייטשער געזאַנדטער אין לעטלאַנד מאַרציוס האָט אפילו זיך געווענדעט צו דער מאַכט מיט דער בקשה צו בעקענען איהם מיט'ן אינהאַלט פון די רעדעס, וואָס זענען געהאַלטען געוואָרען אויף אַ גרויסען מיטינג אין ריגע פון אַלע יודישע פּאַרטייען, וועלכער איז געווען גע-ווידמעט דעם אַנטי-דייטשען באָיקאָט

Dr. REICHER
פּאַלודניאַווע 28, טעל. 201-93
ספּעציאַליסט
פאַר מענער=שוואַכע=בעהאַנדלונג,
סעקסועלע בעראַטונגען און פּסיכאָ-אַנאַליזען.
נעהמט אָן פון 8–11 פריה און פון 5–8 אָוונט.
זונטאָג און תּנאות פון 9–1 פאַרמיטאָג.

ניייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

ניייער פאלקסבלאט

מיטוואך
18
ג
אייר תרצ"ד

אפריל
זון-אויפגאנג 4.44
זון-אונטערגאנג 6.38

ווען דארף מען אריינטראגן ביטעס וועגן אפלייגן מיליטער-דינסט

(2) אין שייכות מיט די שוין איצט אריינגעטראגענע ביטעס וועגן אפלייגן די מיליטער-דינסט-צייט פאר יונגעלייט, געבוירענע אין 1913, וואס וועלן זיך שטעלן פאר פאבאר-קאמיסיעס אין מאי און יוני ה. י. קלערט אויף די לאדזער שטעטישע סטאראסטווע, אז די בקשות וועגן ערטיילען די „אדראטשעניעס" דארפן אריינגעטראגן ווערן דורך די עלטערן אדער אפיקונעס פון די פאבאר-פליכטיגע שפעטסטענס ביז 14 טעג נאכ'ן אנערקענען זיי פאר פעהיג צו אקטיווער מיליטער-דינסט.

דאס אנמעלדען דאס רעכט אויף א הנחה לויט'ן ארטיקעל 57 דארף פארקומען שפעטסטענס אינם פאבאר-טאג פונ'מפליכטיגען.

דאס נישט-בערעכטיגטע נישט דערהאלטען די אויבענאנגעוויזענע טערמינען ברענגט צום פערלירען דאס רעכט אויף „אדראטשעניעס", אדער הנחות.

די ביטעס דארף מען אריינטראגען אין דער שטאטישער סטאראסטווע (קילינסקיעגא 152, נומער 26) צוזאמען מיט די ענטשפרעכענדע דאקומענטען. וועלכע בעשטעטיגען דאס רעכט אויף די „אדראטשעניעס" אין די אויבענאנגעוויזענע טערמינען.

אויב די סיבות צו בעקומען „אדראטשעניעס" זענען ענטשטאנען נאך די אויבענאנגעוויזענע טערמינען, דארף די ביטע אריינגעטראגען ווערען אין דער לאדזער שטעטישער סטאראסטווע שפעטסטענס אין 4 וואכען נאך דעם, ווי די דאזיגע סיבות זענען ענטשטאנען.

פאבאראווצעס, וואס האבען בדעה צו בעמיהען זיך וועגען פראלאנגירען זייערע ביז-איצטיגע „אדראטשעניעס", אדער וועגען 5-חדשים-דיגע דינסט-הנחה, לויט'ן ארטיקעל 62 — מוזען זייערע ביטעס בעלייגען שפעטסטענס ביז'ן 1 יולי ה. י.

דאס פערענטפערען זיך מיט'ן נישט אריענטירען זיך אין די פארשריפטען וועט נישט גענומען ווערען אין אכט.

קאמפלעטירט די הויפט-וואהל-קאמיסיע צו די וואהלען פון לאדזער שטאט-ראט

די פראגע וועגען די וואהלען צום לאדזער שטאט-ראט איז שוין ארויף אויף א רעאלען וועג. עהערנעכטען האט דער ה' וואיעוואדע בעשטימט א טייל מיטגלידער אין דער הויפט-וואהל-קאמיסיע. און נעכטען איז די דאזיגע קאמיסיע קאמפלעטירט געווארען דורכן רעגירונגס-קאמיסאר, אזוי ווי ס'פאדערען דאס די פארשריפטען. די הויפט-וואהל-קאמיסיע שטעלט זיך אלזא איצט פאר אויף פאלגענדען אופן:

פארזיצער — יאן מאסקווא, וויצע-פרעזעס פון לאדזער קרייז-געריכט; וויצע-פארזיצער — עדווארד פיאטראווסקי, לייטער פון שטאטישען געריכט; מיטגלידער: אדוו. אלפרעד ביליק, געוו. וואיעוואדע דיר. רעמישעווסקי, דירעקטאר פון דער האנדעלס-שול אלעקסאנדער גאלעווסקי, רעיענט וואדזשינסקי. פערטרעטער: ד"ר קאמפלהאר, יאדוויגא הילארסקא, וואצלאוו דזשובאני און עאוגעניא גאוקס.

דער ה' וואיעוואדע האט שוין אויך בעשטימט די מיטגלידער פון די 10 וואהל-קרייז-קאמיסיעס, היינט וועלען די דאזיגע קאמיסיעס קאמפלעטירט ווערען דורך דעם רעגירונגס-קאמיסאר.

מארגען וועלען מיר ברענגען דעם גענויען צוזאמענשטעל פון אלע 10 קרייז-קאמיסיעס.

דער פארזיצער פון דער הויפט-וואהל-קאמיסיע האט אפגעהאלטען די ערשטע קאנפערענץ מיטן רעגירונגס-קאמיסאר. די הויפט-וואהל-קאמיסיע וועט אמטירען אין בנין פון מאגיסטראט, פלאץ וואלנאשטשי 14, ערשטער שטאק. די אמטירונג וועט זיך אנהויבען דעם 23 אפריל. דאס ביורא וועט זיין טעטיג יעדען טאג פון 6 ביז 9 אין אווענד, זונטאג פון 10 ביז 1 בייטאג. די ערשטע זיצונג פון דער הויפט-וואהל-קאמיסיע וועט פארקומען היינטיגען שבת, 5 א זייגער נאכמיטאג.

דער וואהל-רעפעראט ביים מאגיסטראט איז איצט בעשעפטיגט מיטן צוקלויבען לאקאלען פאר די קרייז-וואהל-קאמיסיעס.

זיך געהאנגען אויף א בוים

מחמת גרויס בענקשאפט נאך דער פרוי, וואס האט איהם פערלאזט

(2) מיט אנ'ערך 2 יאהר צוריק האט אויף לוטאמירסקא 39 געוואוינט דער 49-יאהריגער פיאטר סאבטשאק צוזאמען מיט זיין 25-יאהריגער פרוי אירענא.

דאס ווייבעל, וואס האט געהאט א העלפם יאהרען, וואס דער מאן איהרער, איז אין איין העלען מיטוואך ענטלאפען מיט א קאכאנעק, און — ואיננה.

סאבטשאק האט זיך אזוי מצער געוועזען דערפון, וואס די פרוי, וועלכע ער האט אונגעהייער געליבט, האט איהם פערלאזט, אז ער איז שווער קראנק געווארען פיזיש און גייסטיג.

מ'האט איהם אפילו געמוזט א געוויסע צייט האלטען אין קאכאנובעק.

נאך עטליכע חדשים קרענקען איז איהם בעסער געווארען, און מ'האט איהם ארויסגעלאזט פון משוגעים'הויז.

דאן האט סאבטשאק ווידער אנגעהויבען ארומצוזוכען זיין פערשוואונדענע פרוי, און נישט געפינענדיג זי, האט ער זיך אויפגעהאנגען אויף א בוים אין א וועלדעל ביים דארף ארטאמאוו.

פון דעם בוים האט מען איהם שוין ארוגטערגענומען א טויטען.

אנ'אכזריות'דיגער סוטענער

מאכט 11 טיפע מעסער-וואונדען זיין קאכאנקע

(2) דער סוטענער מיעטשיסלאוו קאצפעראווסקי (בארוטאוויטשא 22) האט לעצטענס שרעקליך געפייניגט זיין „קאכאנקע", די פראסטיטוטקע ווערא ניקא גאמולאק.

ער האט פון איהר געפאדערט, אז זי זאל איהם אפגעבען אלע פערדינסטען.

אזוי ווי זי האט זיך נישט שטארק געפאלגט זיינע פאדערונגען, האט ער זי נעכטען ביינאכט אפגעהיט לעם איהר וואוינונג אויף אל. 1. מאי 4, און זי מורא'דיג צושטאכען מיט א מעסער, מאכענדיג איהר 11 טיפע וואונדען.

א פער'חלש'טע און א בעגאסענע מיט בלוט, האט ער זי אויף א דראזשקע אפגעפיהרט צו זיך אהיים, וועגען וואס דער דראשקע' האט באלד מיטגעטיילט אין דער פאליציי.

ווערא ניקא'ן האט מען צוגענומען אין שפיטאל, און מיעטשיסלאוו'ן — אין ארעסט.

ציוניסטישער וואהל-קאמיטעט

שוין צוגעטרעטען צו דער ארבייט

בעכטען איז אונטער'ן פארזיץ פון דעפוטאט ד"ר ראזענבלאט פארגעקומען א פלענאר-זיצונג פון ציוניסטישען וואהל-קאמיטעט. ס'איז בעשלאסען געווארען שוין צוצוטרעטען צו די פראקטישע וואהל-פארבערייטונגען.

ס'זענען געשאפען געווארען צוויי קאמיסיעס: א פינאנץ-קאמיסיע און א טעכנישע קאמיסיע אין וועלכע ס'זענען אריין די ה"ה: ליכטענשטיין, בראווערמאן, פרוינד, ל. זילבערשטיין, יוסף זאנדער און מאג. בערקאל.

אויף דער זיצונג פון דער טעכנישער קאמיסיע איז בעשטימט געווארען דער ארבייטס-פלאן. ס'איז געשאפען געווארען א וואהל-ביורא, וועלכע איז שוין טעטיג אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע (שרודמיעסקא 27).

געטראפען פונ'ם ערשטען דונער...

(2) בעת דעם נעכטיגען שטורעם-רעגען, 2 בייטאג, איז געטראפען געווארען פונ'ם ערשטען דונער לע'ם קאזשימיעזשא 23 (ווידזעוו) א געוויסע קאזשימיערא פיעטשינסקא.

ס'איז דערווייל נישט פעסטגעשטעלט געווארען, וואו זי וואוינט, ווייל זי איז אינגאנצען געליימט געווארען און האט פערלוירען דאס לשון.

מען האט זי אריבערגעפיהרט אין קרייז-שפיטאל.

צוליב עקסטער נויט

זיך געווארפען אונטער'ן טראמוואי

(2) אויף ראג 11. ליסטאפאדא און צמענטארנא האט זיך נעכטען ארונטערגעווארפען אונטער'ן טראמוואי דער היימלאזער און ארבייטסלאזער אנטאני פארטשעווסקי.

אין א כמעט גוסס'דיגען צושטאנד האט מען איהם אריבערגעפיהרט אין שפיטאל.

בעשולדיגט אין אויסשווינדלען געלד

א געוו. גימנאזיע-דירעקטאר פאר'ן געריכט

(2) אויף דער בעשולדיגונגס-באנק אין קרייז געריכט איז נעכטען געזעסען דער געוו. דירעקטאר פונ'ם גימנאזיום אויף זאוואדזקא 1, דער 36-יאהריגער זענאן פאזנער.

ער איז בעשולדיגט געווארען אין אויסנארען און צוזייגען זיך פערשידענע גרעסערע סומען געלד פון א רייהע וואזשניס אין דעם גימנאזיום.

פאזנער האט זיך אין זיין שולד נישט מודה געווען, טענה'נדיג, אז די געלדער האט ער גענומען אלס קויציעס, האבענדיג די ערענטליכע כוונה זיי צוריקצוקערען. די שלעכטע מאטעריעלע לאגע געהמט ביי איהם אבער צו די מעגליכקייט דאס צו טון.

אינ'ם פראצעס וועלען פערהערט ווערען 63 עדות, און דעריבער ווערט דער אורטייל ערווארט מארגען ערשט.

פאלשע שטעמפלען אויף כשר פלייש

ענטדעקט אנ'אפערע ביי קצבים

אין לאדז איז נעכטען ענטדעקט געווארען אנ'אפערע מיט כשר פלייש.

די משגיחים פון ראבינאט האבען ביים אדורכקוקען דאס פלייש אין די יאטקעס בעמערקט ביי צוויי קצבים משה וויינריב קאמיענא 2 און מענדעל גאלדקאפ, בזשעזשינער 69 פלייש מיט שטעמפלען פון לאדזער שכט-הויז, נאך א גענויען קאנטראלירען פון דאזיגען פלייש האט זיך ארויסגעשטעלט, אז די שטעמפלען פון לאדזער שכט-הויז זענען געפעלשט, און אז דאס פלייש שטאמט פון ערגיץ אין דער פרעמד.

דער ראבינאט, וועלכער האט זיך דערוואוסט וועגען דעם, האט דעם ענין גלייך איבערגעגעבען דער קהלה, און די קהלה פון איהר זייט האט וועגען דעם מודיע געווען דער פאליציי, באלד איז צו די דאזיגע צוויי קצבים געקומען דער לייטער פון דער אפראוויזאציע-אפטיילונג ביים מאגיסטראט ה' ריין און קאנפיסקירט דאס פלייש.

א חוץ דעם ווערט געפיהרט אנ'אויספארשונג און ביידע קצבים זענען צוגעצויגען געווארען צו פעראנטווארטליכקייט.

קאנדידאטען אויפ'ן אמט פון לאדזער שטאט-פרעזידענט

(2) זייט עטליכע טאג קורסירען אין שטאט פערשידענע קלאנגען וועגען דעם, ווער עס וועט זיין צוקונפטיגער לאדזער שטאט-פרעזידענט.

עס ווערען אנגערופען די נעמען פון איצטיגען רעגירונגס-קאמיסאר, ה' וואיעוואדזקי, פון דעפ. פאניאטאווסקי, דעפ. שאניאווסקי און וויצע-מארשאלעק פון סיים, ד"ר פאליאקעוויטש.

וועגען רעדוצירען אפצאהלען

פאר וואסערלייטונג און קאנאליזאציע

(2) דער לאדזער וואיעוואדען-אמט האט נעכטען איבערגעשיקט צו דער שטאט-פערוואלטונג א פעראָרדנונג תיכף צוצוטרעטען צו אויסארבייטען די ענדערונגען אין די וואסער-לייטונג און קאנאליזאציע-פארשריפטען וועגען רעדוצירען די אפצאהלען פאר'ן אנשליסען וואסער-לייטונג און קאנאליזאציע.

פאליטישע פראצעסען

(2) נעכטען זענען פערמשפט געווארען דורכ'ן היגען קרייז-געריכט די בעשולדיגטע אין קאמוניסטישער טעטיגקייט:

דער 18-יאהריגער יאנקעל-קאפעל שאץ אויף אנדערטהאלבען יאהר טורמע, און דער 16-יאהריגער טוביה מארדקעוויטש אויף אויסבעסערונגס-הויז.

* * *

(2) דער 15-יאהריגער סטאניסלאוו מאניושקא איז פערמשפט געווארען אויף איינצושליסען אין אויסבעסערונגס-הויז.

בראוו'ס אלמנה און 6 יתומים ליידען נויט

ווער וועט זיך פעראינטערעסען מיט די אומגליקליכע?

די לעזער געדענקען נאך דעם בעסטיאלישען מארד פון דעם ייד בראוו אויף זגערזשער 92, וועלכער איז געפאלען א קרבן פון א מערדערישער האנד.

בראוו האט פעריתומט א פרוי מיט 6 קינדער. ווי מיר דערוויסען זיך, ליידט די אלמנה און די 6 יתומים נויט. זיי געהען ממש אויס פון הונגער.

אפשר וועלען זיך געפונען גוטהארציגע מענשען, וואס וועלען זיך פעראינטערעסירען מיט די אומגליקליכע.

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: ק. ליינוועבער (פרייהייטס-פלאץ 2), י. הארטמאן (מלינארסקא 1), וו. דאנילעצקי (פיעטרקאווער 127), א. פערעלמאן (ציגעל-גאס 32), י. צימער וואולטשאנסקא 37), פ. וואיטשיצקי (נאפיורקאווסקיעגא 27)

קלאנג-קינא-טעאטער
ZACHĘTA
זגערזשער 26
היינט און פאלג. טעג!
דאפעלטער פראגראם
— I —
מעכטיגע ליבעס-דראמע א. נ.
הייראט
צוליב א גוטען נאמען
אין דער הויפטראל:
קאנסטאנץ בערמעט
— II —
„דער טויט אין גהנום"
אין די הויפטראלען:
Pat. Obrjen
און Merna Renedy
אנהייב 4 נ"מ, שבת און זונטאג 12 בייטאג

די יסודות פון דער שטאטישער זעלבסטפערוואלטונג אין ליכט פון נייעם געזעץ *)

פון אדוו. א. רודניצקי.

— 3 —

אין די פאריגע ארטיקלען האבען מיר אנאליזירט די פעראָרדנונגען פון געזעץ איך בעצוג צום שטאָט־ראַט און זייבע קאָמיסיעס. די איצטיגע אפהאַנדלונג וועלען מיר ווידמען דעם אויספיהר־אָרגאַן פון דער שטאָט־פערוואַלטונג.

ס'איז שוין בעמערקט געוואָרען אַז דער ביי'ער געזעץ האָט זעהר מאָדיפיצירט דעם בעגריף, ביז איצט איז די אויספיהר־טעטיגקייט געלעגען אין מאַגיסטראַט און וועלכען אַלע זייבע מיטגלידער האָבען געהאַט גלייכע רעכט און פליכטען. דער פּרעזידענט פון שטאָט איז געווען דער ערשטער צווישען גלייכע— „Prinsus inter pares" און חוץ רעפרעזענטאנץ פונקציעס ווי אויך געוויסע דיסקרעציאָנאַלע רעכט איז ער פון אנגעהמען אָדער אָפּזאָגען אַנגעשטעלטע און בעאַמטע — האָט דער שטאָט־פּרעזידענט נישט געהאַט. אויף אַזאַ אופן האָט יעדער לאַווניק געהאַט זעלבסטשטענדיגע פונקציעס אין די גרענעצען פון זיין רעסאָרט. דער מאַגיסטראַט האָט נאָר קאָלעגיאַל בעהאַנדעלט די ענינים וועלכע יעדער לאַווניק פלעגט שטעלען אויפ'ן סדר היום.

די סטרוקטור פון דעם פערוואַלטונגס־אָרגאַן איז איצט אַ גאַנץ אַנדערע. און אויך די קאָמפּע־טענץ איז אַזוי צו זאָגען צוגעפּאַסט צו דער פאָרם. דער געזעץ האָט געמאַכט אַ סוף צו דער אַמאָליגער גלייכשטעלונג פון די מיטגלידער פון מאַגיסטראַט, דער פּרעזידענט איז דער שעף פון דער גמינע, „Przełożony gminy" און אין זיין האנד איז אלץ קאָנצענטרירט. ער האָט דעם אויפזיכט איבער דער טעטיגקייט, ער פערטיילט די אַרבייט, ער טראָגט פאַר איהר די אחריות. אַפילו די וויצע־פּרעזידענטען האָבען נישט קיין זעלבסטשטענדיגע פונקציעס — נאָר דער פּרעזידענט.

דער געזעץ האָט נאָך אַ וויכטיגען שינוי אַריינגעפיהרט, דער בעשטאַנד פון מאַגיסטראַט איז אַ צווייאיגער: פון איין זייט פּראָפעסיאָנעלע מיטגלידער — בעאַמטע אין פּוילען זין פון וואָרט — פון דער אַנ־דער זייט די לאַווניקעס, וועלכע בילדען דעם געזעל־שאַפטליכען עלעמענט און שטעלען פאַר דעם שטאָט־ראַט. אויף אַזאַ אופן איז דער לאַווניק אַ מין צוגאַב צום אויספיהר־אָרגאַן. ווי מיר וועלען דאָס ווייטער זעהען, וועלען זיך זייבע פונקציעס אויסדריקען אין דעם, וואָס ער נעהמט אנטייל אין די זיצונגען פון מאַגיסטראַט און שטימט מיט אין אַלע פראַגען. קיינע אויספיהר־פונקציעס האָט ער נישט. אין בעסטען פאַל קען ער צוגרייטען אַ רעפעראַט וועגען אַ ספּע־ציעלען ענין, בעאַרבייטען אַ פּראָיעקט וועגען אַ גע־וויסער פראַגע אָדער אַ קאָמפּלעקס פראַגען. און דאָס איז כמעט אַלץ. אָדער אין אַ דירעקטער בעציהונג מיט דער טאָג־טעגליכער אַרבייט שטייט ער נישט. און ווירקליך, ווי באַלד דער לאַווניק איז נאָר דער געזעלשאַפטליכער עלעמענט אין מאַגיסטראַט, זעבען זייבע פונקציעס און טעטיגקייט געבונדען מיט דער קאַדענץ פון שטאָטראַט. ענדיגט זיך די קאַדענץ פון שטאָטראַט, איז ער אויס לאַווניק, דאָס זעלבע איז אַז דער שטאָטראַט ווערט פונאַנדערגעלאָזט. דאַנעגען דער פּרעזידענט און די פּראָפעסיאָנעלע מיטגלידער

פון מאַגיסטראַט זענען מיט די מאַמעטען נישט גע־בונדען, זיי אַרבייטען און פיהרען זייער טעטיגקייט ווייטער. דעריבער זענען זיי — דער פּרעזידענט מיט זיינע פערטרעטער — די אמת'ע אויספיהרער, און אין זייערע הענט ליגט די גאַנצע מאַכט און בעדיי־טונג פון אויספיהר־אַפּאַראַט.

די קאָמפּעטענץ פון מאַגיסטראַט אַלס קאָלעגיאַ־לער אָרגאַן בעצייכענט דער אַרט 44 און איז זעהר אַ ברייטע און אויסשעפּענדיגע, אַ חוץ אַלגעמיינע ענינים, ווי צב"ש די רעגולאַמינען פאַר זיך און פאַר אַלע שטאָטישע גרעסערע אונטערנעהמונגען בעהאַנדעלט דער מאַגיסטראַט און בעשליסט צוו. אַנד. פאָלגענדיגע ענינים:

1) בעשלוסען וועגען קורצטערמיניגע הלוואות.

2) די פראַגען וועגען כלערליי אָפּצאָהלען פאַר בענוצען זיך מיט די שטאָטישע אונטערנעהמונגען, ווי עלעקטרי, וואַסער, קאַנאַליזאַציע. טראַמוויי אַז"וו.

3) שענקען שטייערן (שטאָטישע).

4) אַרויסגעבען אין אַרענדע ביז 6 יאָהר שטאָ־טישע גיטער און אונטערנעהמונגען, ווי אויך דאָס אַרויסגעבען קאָנצעסיעס אויף אַזעלכע אונטער־נעהמונגען.

5) אָננעהמען אָפּערטעס ביי עפענטליכע ליצי־טאַציעס אויף שטאָטישער אַרבייט און פּאַדריאַדען.

6) פעסטשטעלען דעם פּלאַן פון אויספיהרען דעם שטאָטישען בודזשעט.

7) בעשלוסען וועגען הוצאות, וואָס מוזען גע־מאַכט ווערען, און וועלכע זענען אין בודזשעט בכלל נישט פאָראויסגעזעהען אָדער נישט אין דער ענט־שפּרעכענדיגער הויך.

8) פראַגען, אין וועלכע דער פּרעזידענט וויל זיך מיישב זיין מיטן מאַגיסטראַט.

בנוגע דעם לעצטען פונקט דאַרף בעמערקט ווע־רען, אַז דאָס מיינט מען אַזעלכע ענינים, וואָס דער פּרעזידענט האָט רעכט אַליין וועגען דעם צו דעצי־דירען, באם ער וויל אָבער זיך מיישב זיין וועגען זיי — מוז דער מאַגיסטראַט זיי בעהאַנדלען.

יעדער מיטגליד פון מאַגיסטראַט האָט דאָס רעכט זיך צו אינפאָרמירען פּריוואַט ביים פּרעזידענט אָדער אָפיציעל אויף די זיצונגען פון מאַגיסטראַט וועגען אַלע ענינים, וועלכע אינטערעסירען איהם אין שייכות מיט דער שטאָטישער ווירטשאַפט. (אָבער נאָר ביי איהם און נישט ביי די שטאָטישע בעאַמטע).

די דאָזיגע בעשטימונג האָט אַ ספּעציעלע בע־דייטונג פאַר דער יודישער בעפעלקערונג, ווייל אויף דעם וועג קען מען אויסאיבען די ווייטגעהענדיגע השפּעה אין דער פּראַקטיק. די זיצונגען פון מאַגי־סטראַט מוזען האָבען אַ קוואָרום, כדי זיי זאָלען זיין גילטיגע, דעריבער איז דער קוואָרום אַ העלפט פּאַר איינער פון דער געזעצליכער צאָהל פון די מיטגלידער פון מאַגיסטראַט. דעם פאָרזיץ פיהרט דער פּרעזי־דענט אָדער זיין פערטרעטער. ביי דער אָפּשטימונג האָבען אַלע גלייכע שטימען, טיילען זיך די שטימען איז מכריע די שטים פון פאָרזיצער.

ווי מיר זעהען, איז די קאָמפּעטענץ פון מאַגי־סטראַט אַלס אויספיהר־אָרגאַן זייער אַ ברייטע. די ווירקונג פון די בעשלוסען אויפ'ן טאָג־טעגליכען לעבען פון בירגער איז אַ קאָלאָסאַלע. די השפּעה און בעדייטונג פון די רעכט און פליכטען זענען ווייט אויסגעשפּרייט, און מ'קען דרייסט זאָגען, אַז די שטעלונג פון מאַגיסטראַט אין די וויכטיגסטע ענינים איז אַ דעצידירענדע. פאַר דער יודישער בעפעלקע־רונג איז די בעדייטונג פון אַ געהעריגען איינפלוס אין פערוואַלטונגס־אָרגאַן גאַרנישט אָפּצושאַצען. מען קען דאָרטען גאָר אַ סך ביי אַ געהעריגער און ווירדי־גער פערטרעטונג אויספועלען, און, פערקעהרט, אויך אַ סך פערלירען. אין אַלע ווינקעלעך פון אונזער טאָג־טעגליכען לעבען דערגרייכען די בעשלוסען פון דעם דאָזיגען אויספיהר־אָרגאַן. נאָך בולטער ווערט דער דאָזיגער שטאַנדפּונקט ווען מיר וועלען זיך בעהעפטען בעקענען מיט די רעכט פון פּרעזידענט. אָבער על כל פּנים קען מען שוין (פון פאָראויס זאָגען, אַז די יודישע רעפּרעזענטאַנץ אין פערוואַלטונגס־אָרגאַן האָט אין דער פּראַקטיק אַ פיל גרעסערע בע־דייטונג — אין ליכט פון נייעם געזעץ — ווי אין שטאָט־ראַט גופא.

די אינגערענץ פון שטאָט־ראַט אין אַ רייה ענינים איז אַ צווייפעלהאַפטע אָדער אַן אומבעדיי־טענדע. בעטען מיר צב"ש די פראַגע פון פּאַדריאַדען, שטאָטישע אַרבייטען, פון רעכט אויף אַרבייט, קאָנ־צעסיעס (און מיר ווייסען דאָך מיט וואָס דאָס שמעקט), זענען דאָס ענינים, איבער וועלכע עס דעצידירט דער מאַגיסטראַט אָדער דער פּרעזידענט. וויפיל יודישע משפּחות און געוויסען ריהרט דאָס אַן! אָבער — דאָס אויספיהרען דעם בודזשעט אין טאָג־טעגליכען לעבען, צופּאַסען איהם צו די מעגליכ־קייטען און בויטען פון דער בעפעלקערונג, אַריינדרינ־גען אין אַלע זייבע פּראַקטישע פאַזיציעס — דאָס זענען אויפגאַבען ערשטראַנגיגע פאַר דער יודישער בעפעלקערונג אין דער איצטיגער שווערער צייט. און דאָס דאַרף מען געדענקען אין ענטשפּרעכענדען מאָ־מענט.

*) זעה „נייער פאָלקסבלאַט" נומער 89, 90.

טוריסטען-גרופּע פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע אפּגעפאהרען קיין א"י

נעכטען זענען אפּגעפאהרען קיין ארץ-ישראל א גרעסערע גרופּע טוריסטען ארגאניזירט דורך דער טוריסטען-אפּטיילונג ביי דער ציוניסטישער ארגאניזאציע. די גרופּע איז בעשטאנען פון סוחרים און פאבריקאנטען, וואס זענען געפאהרען צום מזרח-יריד אין תּל-אביב און זענען בעפרייט געווארען פון דער קאנסולאר-קויציע, אויסער דעם פערזאנען פון פרייע פּראפעסיעס, ארבייטענדע אינטעליגענץ א. א. וו. די טוריסטען פאהרען אב היינט אוונט מיט דעם פּוילישען דאמפער „פּאלאניא" פון קאנסטאנץ און וועלען אנקומען זונטאג פריה קיין ארץ-ישראל.

די 2-טע גרופּע טוריסטען צום מזרח-יריד פאהרט אב דעם 30-טען אפּריל. אויך פאר דער דאזיגער גרופּע זענען בעשטימט ספּעציעלע הנחות.

אנמעלדונגען ווערען אנגענומען נאר נאך ביז פרייטאג דעם 20-טען.

גענויע אינפארמאציעס ווערען ערטיילט אין ציוניסטישען ביורא, שרודמיעסקא 29.

פּעטיציע-מיטינג אין פילהארמאניע

רעפעראַט פון רעוויזיאניסטישען-פיהרער ד"ר האפמאַן

נעכטען אוונד איז פארגעקומען אין פילהארמאניע-זאל די ערשטע פּעטיציע-פערזאמלונג, וואס די לאדזער רעוויזיאניסטען האבען געריפען. געעפענט האט די פערזאמלונג דער אינזשיניער ד. עלפערין און אויפגעקלערט די אויפגאבען פון דער פּעטיציע.

מיט לענגערע רעדעס זענען ארויסגעטרע־טען דער פארזיצער פון רעוויזיאניסטישען צענ־טראל-קאמיטעט אין פּוילען ד"ר ווראווינסקי, און דער מיטגליד פון דער וועלט-עקזעקוטיווע פון ברית הצה"ר און מיטגליד פון ציוניסטישען אק־ציאנס-קאמיטעט ד"ר יעקב האפמאן פון ריגא.

ראַדיאָ-ווינקעל

ראַדיאָ פאַר מאַטוריסטען

פאַר די שילערס פון לעצטען קלאַס גימנאַזיע הויבען זיך איצט אָן טעג פון גרויסער זאָרג און אויפרעגונג. מען הויבט זיך אָן צו גרייטען צו די מאַטורא-עקזאַמענס, וואָס שפּילען איצט אַזאַ דעצידי־רענדע ראָל אין ווייטערדיגען לעבען פון יונגען בירגער.

די ראַדיאָ־כוואַלע, וואָס האָט שטענדיג געאיילט מיט אינטעלעקטועלער הילף פאַר די ברייטסטע מאַ־סען פון איהרע הערערס, פערגעסט אויך נישט וועגען די יונגע־לייט, וואָס גרייטען זיך צו די מאַ־טורא־עקזאַמענס. יעדעס יאָהר אין חודש אַפּריל, הויבט זי אָן צו געבען אַ ציקל פון פאַרלעזונגען אַ קיצור פון אַלע ידיעות, וואָס מען דאַרף וויסען ביים אויסהאַלטען דעם רייפקייט־עקזאַמען.

די פאַרלעזונגען פאַר מאַטוריסטען נעהמען אַרום אַ ציקל פון 40 לעקציעס אויפ'ן געביט פון פּויל־שער און פרעמדער ליטעראַטור, געשיכטע און נאַטור־וויסענשאַפט. אַלס פּרעלעגענטען טרעטען אַרויס די וויכטיגסטע לעהרערס און פּראָפעסאָרען, וועלכע האָ־בען אַ שם אין פּוילען.

פערשטעהט זיך, אַז פון די דאָזיגע פאַרלעזונ־גען קאָנען געניסען אויך די יעניגע, וועלכע האָבען נישט בעוויזען צו ענדיגען דאָס גימנאַזיום און ווילען דאָך בערייכערען זייער וויסען אויף די געביטען פון הומאַניסטיק און נאַטור־וויסענשאַפט.

די לייטונג פון פּוילישען ראַדיאָ האָט אויסגע־קליבען די בעקוועמסטע שעה אויף אויסצוהערען די דאָזיגע לעקציעס דורכ'ן ראַדיאָ. דאָס איז 5 אַ זייגער נאָכמיטאָג, ווען דער קאָפּ איז שוין אויסגערוהט פון דער אַרבייט אָדער בעשעפטיגונג אין משך פון טאָג.

איינצעלהייטען וועגען די מאַטורא־לעקציעס אין ראַדיאָ קאָן מען געפינען אין ראַדיאָ־פּראָגראַם.

ארטאפּעדישער אנשטאלט

פּראָטעזען, גאָרסעטען, אָר־טאָפּעדישע אַפּאַראַטען אַלער אַרט, לייכטע פּלאַט־פוס-איינלאַגען געגען פּיס־שמערצען אַלס נאָך גיפּס־אַבדרוק.

Dr. med. Lubicz u. Villy Simonović

פּיאָטריקאָווער 119. טעל. 231-81

וועגען פערלענגערן די האנדעלס-שעה'ן

דעלעגאַציע פון קאלאניאַל-הענדלער-פערבאַנד אין דער וואָיעוואָדזשאַפט

נעכטען איז אַ דעלעגאַציע פון קאָלאָניאַל־הענד־לער־פערבאַנד אין די פּערזאָנען פון ה"ה גאָטליב, ווילהעלם און באַלדקאָרן געווען אין דער וואָיעוואָד־שאַפט וועגען דער פראַגע פון פערלענגערן די האַנ־דעלס־שעהן פאַר שפּייז־געוועלבער. די דעלעגאַציע איז אויפגענומען געוואָרען דורך דעם ה' וואָיעוואָדע און דאַן דורך דעם דעפּאַרטאַמענט־ליטער ה' טימ־יעניעצקי, די אויפנאַהמע איז געווען אַ גינסטיגע און די פּאָסטולאַטען פון די קאָלאָניאַל־הענדלער זענען אויפמערקזאַם אויסגעהערט געוואָרען.

דער ליטער ה' טימיעניעצקי האָט צוגעזאָגט זיך צו פערשטענדיגען מיט דער סטאַראָסטווע וועגען דעם ענין, אַזוי אַז אין פערלויף פון 8 טעג זאָל דער ענין איבגאַנצען רעגולירט ווערען. דערביי וועלען גע־נומען ווערען אין אַכט די פּאָסטולאַטען, וועלכע זע־נען אַרויסגערוקט געוואָרען דורך דער דעלעגאַציע.

פערזענליכעס

דער לאַנג-יעהריגער בעוואוסטער רעכטס-קאָנסולענט י. ח. בוזין, לאָדז, נגראָדאָווע 3, האָט נאָכן בעלייגען דעם פערשריפטליכען עקזאַמען אין דער סטאַראָסטווע, בעקומען די קאָנצעסיע ווייטער צו פיהרען זיין ביוראָ פאַר אַדמיניסטראַטיווע און געריכטליכע ענינים.

טראַגעדיע פון אַ 17-יעהריגער מוטער

(2) עהערנעכטען שפּעט אין אָוונד האָט אויף דער פּיעטריקאָווער-גאַס אָוועקגעלעשט פאַר הונגער די 17-יאָהריגע אַרבייטסלאָזע דינסטמיידעל מאַריאַ כאַפּינסקאַ, וועלכע האָט פערלוירען איהר אַרבייט, מחמת זי האָט געבוירען אַ קינד...

זי האָט 2 טעג גאַרנישט געהאַט אין מויל גענומען, און זי איז אַנידערגעפאַלען אַ פערחלשטע מיט איהר קינד אויפ'ן האַנד.

ווער ווייסט?

מאָנטאָג פאַרמיטאָג איז אָוועק פון דער היים דער 17-יעהריגער אברהם יצחק גאָלדבערג און איז ביז איצט נישט צוריקגעקומען. ער איז אַ שטין מיטעלוואוקס, אָהן מאַרינאַרקע, איז נישט ביים קלאָהרען פערשטאַנד.

ווער ס'ווייסט וואו ער געפינט זיך, ווערט געבעטען צו מעלדען צו די עלטערן (אל. 1-טער מאַי 37).

„דאס ברוינע גיהנם"

אין יודישען קאמעראל-טעאטער

אין דער גרעסטער ביהנע-רעפּארטואַר פון גרויזאַמען היטלער-לאַנד

די אונגעהויערע פערפאָלגונגען און אינקוויזי־טאָרישע פּייניגונגען אויף יודען און ליבעראַלע עלעמענטען, וואָס זענען אויסגעפיהרט געוואָרען דורך די באַנדיטישע שטורם־אָפּטיילונגען אין דייטשלאַנד — האָט נישט קיין גלייכען אין דער געשיכטע פון דער ציוויליזאַציע.

אַלץ וואָס איז וועגען דעם ביז איצט געשריבען געוואָרען איז נאָך נישט דערגאַנגען צו די ברייטע מאַסען, ערשט איצט ווען די דאָזיגע פערהעלטנישען זענען פעראייביגט געוואָרען אין אַ ביהנען־רעפּאַר־טאַזש וועלען די דאָזיגע אַכזריותדיגקייטען בעוויזען ווערען פאַר די ברייטע מאַסען.

דאָס יודישע קאַמעראַל־טעאַטער אין לאָדז (אל. 1. מאַי 2) האָט בעשלאָסען אויפצופיהרען איינע פון די גרעסטע רעפּאָרטאַזשען פון די איצטיגע פערהעלט־נישען אין היטלער־לאַנד, די נייע פּיעסע, וועלכע איז נאָך ביז איצט איבגאַנצען נישט אויפגעפיהרט גע־וואָרען הייסט „אין ברוינעם גיהנם" פון י. פאַס און איז דאָס געלונגענסטע ווערק אויף דעם געביט.

די אַקציע פון יודישען קאַמעראַל־טעאַטער, מיט וועלכער עס פיהרט אָן דער קינסטלער חיים סאַנדלער האָט בעשלאָסען, אַז דאָס דאָזיגע ערנסטע ווערק זאָל בעקומען אַ תיקון ביי דער בעסטער און שענ־סטער אויסשטאַטונג וואָס אַזאַ רעפּאַרטאַזש פערדינט, די נייע פּרעמיערע „דאָס ברוינע גיהנם" ווערט ער־וואַרט מיט דער גרעסטער שפּאַנונג דורך אַלע לאָדזער טעאַטער־צושויער.

זעלבסטמארד אדער צופאל

צושניטענע מענשען אויף באהן-שינעס

(2) אויף די באַהן־שינעס צווישען אַנדזשעיאָוו און ווי־זעוו האָט מען נעכטען געפונען אַ צושניטענעם קערפּער פון אַ יונגער פרוי.

קיין שום דאָקומענטען האָט מען ביי איהר נישט געפונען, און מען ווייסט נישט, ווער זי איז.

עס איז נאָר פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז זי איז בעגאַנגען זעלבסטמאָרד.

* * *

(2) אויפ'ן באַהן־וועג לעם דאָרף סטאַווידלאַ, וואָליבער קרייז האָט אַ באַהן־וועכטער געפונען ליגען דעם פערחלשטען זעלנער וולאַדיסלאַוו באַרודזקי, וועלכער דינט אין טשענסטאַכאָוו, און האָט בעקומען אַנאיינטאַגיגען אורלויב אויף צו בעזוכען זיין היים־דאָרף סטאַווידלאַ.

בעת ער איז אַרונטערגעשפּרונגען פון לויפענדיגען צוג איז ער אַרונטערגעפאַלען אונטער די רעדער, וואָס האָבען איהם אָפּגעהאַקט איין פוס.

Dr. med.

L. Berman

צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 149-07

ספּעציאַל-ארצט פאַר הויט- און געשלעכטס-קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע-בעהאַנד-לונג און ספּעציעלע בעראַטונג.

אַלע אַרט אַנאַליזען.

נעמט אָן פון 8—11 און 4—8 אָוו. זונטאָג פון 9—1 בייטאָג

פאַר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פּרייזען.

דאָס אָראַטאָריום „די פיר צייטען פון יאָהר" פון יאָזעף היידן

צו דער היינטיגער אויפפיהרונג פון לאָדזער „הזמיר"

פון יאָזעף היידענס מוזיקאַלישע ווערק, האָבן זיך בעזונדערס קונה־שם געווען די צוויי הערליכע אָראַטאָריומס די שעפּונג און „די פיר צייטען פון יאָהר".

פריהלינג

די איינליייטונג פון אָרקעסטער שטעלט מיט זיך פאָר דער איבערגאַנג פון ווינטער צום פריהלינג, שניי צוגייט, ס׳רוישען די פריהלינגס־וואַסערן, מיט איינציגע רעציטאַטיוון זאָגען אָן די סאָליסטען שמעון (באַס), לוקאַס (טענאָר) און חנה (סאָפּראַן) דעם אַנקומענדען פריהלינג, וואָס פיהרט אַריין אין דעם ערשטען כאָר־נומער, „אביב נעים" קום ליבער פריהלינג, די ליכטיגע הימעלס מתנה וואָס איז אַדורכגענומען מיט בעצויבערנדער פּאַסטישער גלאַנץ, זיסער בענקשאַפט ערוואַרטונג, אינמיטען רייסט איבער דער מענער־כאָר מיט זייערע טונקעלע קאָלטע, פראָסטיגע טענער; „פרעהט זיך נישט אַזוי שנעל, דער ווינטער איז ווייטער דאָ". דאָס זעגען נאָר די לעצטע ווינטער־אַטאַקעס אויפ׳ן אַנקומענדען פריהלינג, עס בעווייזט זיך אַ זון, אַ פרעהליכע, אַ לאַכענדיגע, וואָס רייסט זיך דורך דעם טריבען וואָלקען, און דער זיסער פריהלינגס־מאָטיוו ווערט פון לאַנדפּאָלק פערענדיגט אין דעם פאַסטישען קאָלאָריט.

דער אַרענדאַר שמעון (באַס) זינגט אין „צוין אַריינ ווי דער לאַנדמאַן איז אַרויס צו זיין אַרבייט אין פעלד; עס נעהמט אַרום דעם לאַנדפּאָלק אַ געהויבענע, רעליגיעזע שטימונג, ס׳הערט זיך פון כאָר, ווידערהאָלט פון די סאָליסטען טריאָ, אין אַ בריטערער לאַנגזאַמער טעמפּאָ, דאָס פראַכטפולע געבעט „ברכת שמים", „מילדער הימעל עפן זיך, שיק דיין ליבען רעגען און טוי און בעוואַסער מיט דיינע לעבענס־זאַפטען אונזערע פעלדער און זאָל דיין ליבליך ווינדעל אונז וועהען און די ליכטיגע זון — אונז וואַרימען און שיינען".

דער לעצטער נומער פון פריהלינג — אַ פראַכטפולע סצענע פון דאָרפישען לעבען אין הערליכע מאָלערישע פאַרבען אילוסטרירט.

עס דערהערט זיך אין דועט די שטימע פון אַרענדאַרס טאָכטער חנה (סאָפּראַן) און פון לוקאַסן (טענאָר), „אַך ווי שעהן איז יעצט דער אַנבליק פון די פעלדער, עס בליהען די רויזען, עס וואַקסען די בלומען". ס׳ווערט כאַראַקטעריזירט דורכן אָרקעסטער דאָס שפּרינגען פון שעפּסען, דאָס זשומען פון די בינען, און דאָס פלעשקען פון פישעלעך אין וואַסער. די לאַנדסלייט מיט זייערע יונגלעך און מיידלעך ענטציקטע מיט דער שעהנער, געטליכער באַטור, כאַפּען אויף די פרעהליכע, ליכטיגע מאָטיוון, וואָס שפּרודעלט פון לעבענס־פרייד און פאַלען אַריין פון התפעלות אין אַנ׳ערנסטע געהויבענע רעליגיעזע שטימונג.

אין אַ בריטער מאַיעסטאָסאָ טעמפּאָ דערהערט זיך דער ברויזענדער רוף פון כאָר „אל עולם, אל גבור טוב ומטיב", אויפגענומען דורכן אָרקעסטער און סאָליסטען־טריאָ, דער כאָר־נומער פערענדיגט זיך מיט אַ לויב־געזאַנג, אַ הערליכע פוגע רייך אין אויפבליצענדע עפעקטען בראַוואָור און טעמפּעראַמענט.

זומער

אין זומער ווערען געשילדערט די געשעהעניישען פון טאָג; די אוּווערטורע פון אָרקעסטער שטעלט פאָר די מאָרגענדעמערונג, דער מאָרגען־רוף, דאָס קרעהען פון האָן — ווערט כאַראַקטעריזירט דורכן שפּילען פון דער אַבאָע. אין אַ כראָמאַטישע גאַמע אין טרעפּענאַרטיג אויפשטייגענדע האַלבע טענער, מאָלט היידען דאָס אויפהייבען זיך פון דער זון, און אַז די זון דערגרייכט צו איהר הויכפונקט ווערט פון כאָר מיט׳ן אָרקעסטער אויסגערופען: „תזרח באור יקרות בשלהבת יה", מיט אַזעלכע מעכטיגע אויפרייסענדע אַקאָרדען, אַז ס׳שאַפט זיך דאָס בילד, אַז די וועלט ווערט דערטרונקען אין אַ ים פון ליכטיגקייט.

אין דעם לויב־געזאַנג צו דער זון, האָט היידען אַריינגעפלאָכטען זיינע האַנקבאַרסטע מוזיק־מאָטיוון, וואָס מאַכען אויפ׳ן צוהערער אַ שטאַרקען רושם.

ווייטער ווערט געשילדערט ווי דער הימעל פערציהט זיך מיט שוואַרצע כמארעס, וואָס זאָגען אָן דאָס געוויטער.

די טריאָלעטען פון די פידלען כאַראַקטעריזירען די בליץ־זיגזאַגען, וואָס שפּאַלטען די וואָלקענס — די ווייטע פויקען־אָפּקלאַנגען — דעם דונער, ס׳רוישען די וואַסערן, די שוצלאָזע דאָרפסלייט, וועלכע געפינען זיך אויפ׳ן פרייען פעלד ווערען פערצווייפעלט, די פרויען פערברעכען די הענד און ס׳רייסט זיך אַרויס פון אַלעמענס ברוסט אַ שרעקענס־געשריי, עס שטורעמט דאָס געוויטער, מ׳הערען זיך שטויסענדע, אָפּגעהאַקטע פראַזען פון פחד, אין האַלבע, גליטשיגע אַראָפּפאַלענדע טענער, ווידערהאָלט זיך, אָפט, דער לייט־מאָטיוו, „הנה תמוט הארץ עד תהום רבה". שאַפענדיג דאָס בילד און געפיהל, ווי עס וואַלט דער ערד־קויגעל ווי אַ לאַווינע זיך אַראָפּגעגליטשט פון זיינע יסודות אין טיפען אָפּגרונד.

ביסלעכווייז ווערט דער שטורעם ענטשוויגען עס לייטערט זיך אויס דער הימעל, די דאָרפסיונגען און מיידלעך זינגען זייער אָווענד־ליד, און אין ואַנפּטע, שטילע טענער ווערט דאָס האַרמאָניש שעהנע זומער־ליד פערשוויגען.

הערבסט

אין הערבסט פייערט היידען די גרעסטע טריומפען פון זיין ווערק. דער פאָרשפּיל פון אָרקעסטער שטעלט פאָר דאָס מונטערע און פרעהליך געפיהל צוליב דעם רייכען תבואה־שניט און שפע פון די לאַנדספּראָדוקטען, אין דאָס צופרידענע און צוגלייך אין רעליגיעזער שטימונג געשטיגערט ליד „עמל ממך כל טוב סלה", דריקען אויס די סאָליסטען ווי אויך דער כאָר זייער צופרידענהייט.

היידען לאָזט אויך נישט דורך די ליבעס סצענע פון חנה מיט לוקאַסן, וואָס אונטערשיידט זיך מיט דאָרפישער נאַאיוויטעט און אונשולד, וואָס ווערט געשילדערט אין דעם ליד, „יפפיות העיר באו" איהר מיידלעך פון דער שטאָט קומט און קוקט אָן די טאָכטער פון דער באַטור, וואָס ווייס נישט פון קיין שמינקע, וואָס ווייס נישט פון קיין פוץ פון איהר געזיכט בליהט געזונדהייט און פון די אויגען לייכט צופרידענהייט. די פראַכטפולע אידילישע סצענע פערענדיגט דער מעלאַדישרייכער דועט פון חנה און לוקאַס. ליבען און געליבט צו ווערען איז דאָס בעסטע גליק פון דער וועלט.

דער אַרענדאַר שמעון גרייט זיך צו דער יאַגד עס פערזאַמלען זיך די יעגער מיט לאַנדקנעכט, אין וואַלד דערהערען זיך דאָס שאַלען פון די טראָמפּיטען. דער אָרקעסטער און כאָר אילוסטרירען דאָס בילען פון די הינד און וואַלד־הערנער, דאָס טופען און גאַלאָפּ־לויפענדע פערד און ענדליך דעם נצחון פון די יעגער, שאַפט זיך אַ הערליך מייסטערהאַפט מאָלעריש בילד „די יאַגד".

אַ היימגעקומען מיטן נצחון נעהמט מען זיך צו דער סעודה, און פון פרעהליכע העלזער ברויזט אויף דאָס ווייך־ליד, „הידד", די פרעהליכקייט און לוסטיגקייט ווערט אַלץ שטאַרקער און לעבעדיגער, פון גרויס חדווה לאָזט מען זיך אין טאַנץ. דאָס טעמפּאָ און ריטם נעהמט אָן דעם 6|8 טאַנץ־טאַקט — „הבחולות שם פורחות בזרועות בחורים", פרעהליכער לעבעדיגער הערען זיך געשרייען — טאַנצען און שפּרינגען רופען די אַנדערע, ענטוזיאַזם און התלהבות דערגרייכט צו דער העכסטער מדרגה.

דער ווינטער

מיט לאַנגזאַמע שלייכענדע טענער פון אומעטיגען קאָלאָריט הויבט אָן דער אָרקעסטער זיין פאָרשפּיל צום ווינטער, ווינטען, קאַלטע בעדעקען מיט נעבעל דעם הימעל, פערשנייט זענען אַלע וועגען, שטעגען, ציטעריגער פראָסט נעהמט אַלץ אַרום. די קורצע טעג און לאַנגע נעכט דריקען דאָס געמיט פון חנהן מיט לאַנגווייליגקייט. לוקאַס (טענאָר) פערזוכט צו וויילען זיין געליבטע מיט אַ געשיכטעלע פון אַ פערבלאָנדזשעטען וועג־מענש.

דער לעבענסלוסטיגער היידען, מיט זיין זוניגען הומאָר, וואָס האָט די יאָהרצעהנטען געשאַפען שוין אין די לעצטע יאָהרען פון זיין לעבען פאַלט אַריין פלוצלונג אין אַ קהלת׳דיגער פילאָזאָפישער שטימונג מיט זיין טיפזיניגער אַריע פון שמעון׳ען (באַס) „זעה דו נאַרישער מענש, קוק זיך צו דיין לעבענס־בילד, דיינע פריהלינגס־יאָהרען זענען שוין לאַנג אַוועק. דיינע זומער־קרעפטען זענען שוין אויך נישטאָ עס לאָסטעט אויף דיר דער הערבסט, דיין ווינטער רוקט זיך אָן אַ קבר שטעהט אָפען פאַר דיר, דיינע אַלע שטרעבונגען און האָפנונגען איז נאָר הבל הבלים. דעם ווינטער פערענדיגט דער סאָלאָ־טערצעט צוזאַמען מיטן כאָר אין אַ הערליכער פוגע וואָס איז אַדורכגענומען מיט טיפען רעליגיעזען ערנסט.

דאָס אָראַטאָריום איז דאָס ערשטע מאָל געזונגען געוואָרען דעם 24 אַפּריל 1801. אין ווין.

א. זעליגמאַן.

Dr. HELLER

ספּעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער־שוועכע

8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89

נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט.

זונטאָג פון 11—2 מיטאָג.

פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע־זאַל.

אונבעמיטעלטע — לעמשניצע־פרייזן

DR. MED. H. LUBICZ

פאַר הויט, וועגערישע און געשלעכטס־קראַנק.

צעגעלניאַנאַ 7 (פריהער 43), טעל. 32-41ט

עמפּפאַנגס־שעה׳ן 8—10, 12—2, און 5—8 זונטאָג און יו״ט 9—1. פאַר דאַמען בעזונדערער וואַרטע־זאַל

דיר. דוד צעלמייסטער פּרעזענטירט דעם טעאַטער

„אַראַראַט"

קינסטל. אָנפ. מ. בראָדערזאָן.

3־טע וואָך! לעצטע גאַסטשפּילן פאַר׳ן אָפּפאָהרען נאָך קראָקע און לעמבערג.

היינט, מיטוואָך, 2 פאָרשטעלונגען 2

7.45 (פאַר דער קולטור־ליגע) און 10 אָוונט

רעוועלאַציע־פּראָגראַם א. נ.

טעאַטער „ראָזמאַיטאָשטשי" („Teatr Miejski" פריהער)

ציגעל־גאַס 27, טעל. 112-25

הימל, עפּן זיך!...

אין 2 טיילן, 16 ביל. דער מיט אַ פּראָלאָג און עפּילאָג

רעזשיסירט פון ש. דזשיגאַן און י. שומאַכער. קאָנפעראַנסיע: **וול. גאָדיק.**

מוזיקאַל. לייטונג: הערץ רובין. בילעטען צו בעקומען פון 11—2 און פון 5 נאָכם.

Dr. **Wołkowyski**

4 ציגעל־גאַס 4, טעל. 216-90

נעהמט אָן אין הויט־ און וועגערישע קראַנקהייטען, מענער־שוועכע

אויפנאַהם־שעה׳ן פון 8—1 מיטאָג און 5—9 אָוונט.

צוויי שוועסטער

ווי האָבן ביידע חתונה געהאַט מיט׳ן זעלבן מאַן און ביידע האָבן מיט איהם געהאַט קינדער. — אַ טיוּלאַנישער איינפאַל פון אַ פערליבט מיידעל

פון ה. אַקערמאַן

(3

דער בריף האָט ווי אַ דונער געטראָפען אייזיקען און די גאַנצע וועקסלער פאַמיליע.

אייזיק האָט זיך צוביסלעך אָנגעהויבען צו פערגעסען אַז זיין אומגליק און ער האָט זיך פער־טון מעהר אין די געשעפטען.

וועקסלער האָט דאָך געהאַט נאָך עטליכע זיהן און אַ טאָכטער, האָט ער זיך אויך מיט דער צייט איינגעשטילט. איין מענש אָבער איז געווען, וואָס האָט דעם אומגליק נישט געקענט פערגעסען. דאָס איז געווען רחל׳ס מוטער.

זי האָט דעם אומגליק נישט געקענט איבערטראָגען. זי האָט פון עגמת־נפש בעקומען אַ האַרץ קראַנקהייט און איז טאַקע פון האַרצוויטאָג געשטאָרבען זיבען חדשים נאָך דער שוואַרצער בשורה וועגען איהר טאָכטער.

אַ מאָנאַט צייט נאָך פרוי וועקסלערס טויט, האָט אייזיק אָנגעזאָגט זיין שווער, אַז ער וויל זיך אַרויסציהען פון הויז.

— מילאָ, אַז רחל האָט געלעבט, האָבען מיר געהאַלטען אייער מתנה צו אונז חשוב. און מיר האָבען געוואוינט מיט אייך צוזאַמען. היינט אָבער, אַז רחל איז שוין מעהר נישטאָ, וואָס וועל איך וואוינען מיט אייך? —

דאָ האָט זיך ר׳ אהרן וועקסלער געווענדעט צו זיין איידים און ער האָט צו איהם גערעדט ווי אַ פאָטער:

— איידיק, זייט דו ביזט צו אונז אַריינגעקומען איך וואוין אַריין, ביזטו ביי אונז געווען ווי אַנ׳אייגען קינד, און מיר זענען אַלע צוזאַמען אַמאָל געווען גליקליך, פערבלייב־זשע ווייטער ביי אונז אין הויז און זאָל זיך דאָס הויז ווייטער פיהרען ווי אין די גוטע צייטען.

און ר׳ אהרן וועקסלער האָט צו אייזיקען געזאָגט אין בשטע ווערטער, וואָס ער מיינט זיך מיט צו זאָגען: ער זאָל נאָך אַמאָל ווערען זיין איידעם. ער זאָל חתונה האָבען פאַר מעריין און זיי זאָלען ביידע בלייבען וואוינען ביי איהם אין הויז. און ווען די מלחמה וועט זיך ענדיגען, וועט אייזיק איבערבערענגען זיין טעכטע״ל און מערי וועט דאָך צום קינד נישט זיין ווי אַ שטיפמאַמע, נאָר ווי אַנ־אייגענע מוטער, ווייל מיט רחל׳ען איז זי דאָך געווען אייגענע שוועסטער פון אונטער איין האַרץ.

אויפ׳ן אַרט האָט אייזיק גאָרנישט געענטפערט, ווייל ער איז פון זיין שווערס רייד אַזוי געיהרט געוואָרען, אַז די ווערטער זענען איהם געבליבען שטעקען אין האַלז.

מערי איז דאַן געווען אין הויז און איהר פאָטער איז צו איהר צוגעגאַנגען און האָט איהר געזאָגט אַלץ, וועגען וואָס ער האָט גערעדט מיט אייזיקען, און ער האָט ביי איהר געפרעגט, וואָס זי האָט וועגען דעם צו זאָגען.

און נישט אומזיסט האָט דער טאַטע גערעדט מיט מעריין וועגען דעם. עס איז געווען אַ סוד פאַר גאַנץ בראָד, אַז מערי איז געווען פערליבט אין אייזיקען, נאָך ווען רחל האָט געלעבט. און נישט איין מאָל זענען אַרויסגעקומען אונאַנגענעהמליכקייטען דערפון.

און מערי האָט איינגעשטימט צום שידוך.

ס׳איז ערשט געווען אַ מאָנאַט נאָך דער מוטערס טויט און שוין מאַכען אַ חתונה האָט מען נישט געקענט, האָט מען דערווייל די חתונה אָפּגעלעגט אויף נאָך צוויי מאָנאַטען.

די פאַר מאָנאַטען זענען אַריבערגעלאָפען און עס איז אָנגעקומען די בעשטימטע צייט פון זייער חתונה. זעלבסטפערשטענדליך, אַז קיין פּאַראַדנע חתונה, ווי ביי רחל׳ען, האָט מען שוין ביי זיי נישט געפּראַוועט.

אייזיק איז צו מעריין געווען גוט און צערט־ליך. אַזוי גוט ווי אַמאָל צו רחל׳ען. מען קען אפשר זאָגען, אז צו מעריין איז ער געווען נאָך בעסער. ער האָט מעריין ממש פערגעטערט.

עס זענען אַזוי אַוועק אַ פאַר מאָנאַטען נאָך זייער חתונה און מערי איז פערגאַנגען און טראָגען. איצט איז אייזיק גאָר געווען אין זיבעטען הימעל פון גליק.

מערי וועט האָבען אַ קינד, און נאָך דער מלחמה וועט ער אַריבערברענגען פון פוילען זיין טאָכטער פון רחל׳ען, און ער וועט נאָך האָבען אַ סך פרייד פאַר דעם צער, וואָס ער האָט געליטען מיט רחל׳ס טויט — אַזוי האָט אייזיק ביי זיך גע־טראַכט און ער איז געווען גליקליך פונ׳ם געדאַנק, און מערי, ווען זי איז טראָגענדיג געוואָרען, איז אויך געווען זעהר גליקליך.

אַ חוץ דער פרייד, וואָס מערי איז פערגאַנגען אין טראָגען, איז אייזיק געווען נאָך מיט איין זאַך גליקליך: די מלחמה האָט זיך שוין געענדיגט און עס האָט זיך שוין אַלעס אָנגעהויבען איינצושטי־לען ווי אין פריעדענס־צייט.

די ימים זענען שוין אָפּגערייניגט געוואָרען און עס האָבען שוין אָנגעהויבען אַריינצוקומען אי־מיגראַנטען פון פערשידענע לענדער, און אייזיק האָט געהאָפט, אַז באַלד נאָך דעם, ווי מערי וועט בשלום איבערקומען די קימפעט, וועט ער פאָהרען אַהיימברענגען זיין טעכטע״ל מיני און טאַקע שוין אין איינזעגס וועט ער שטעלען אַ מצבה אויפ׳ן קבר פון זיין געוועזענער פרוי רחל.

אָבער אייזיק האָט באַלד פערשפּאַרט דאָס אַלץ צו טון, ווייל עס האָט ביי די וועקסלערס אין הויז געטראָפען אַזעלכעס, פון וואָס זייער בלוט אין די אָדערן איז פערגליווערט געוואָרען.

ס׳איז געווען אין אַ זונטאָג אינדערפריה, אייזיק מיט מעריין מיט׳ן פאָטער און ברידער זענען געזעסען. דאָס גלעקעל פון דער טיר האָט געגעבען אַ קלונג, די טיר האָט זיך אויפגעמאַכט און — שרעק מיט וואונדער האָבען זיך אויסגעמישט צו־זאַמען.

ווער איז עס אַריינגעקומען, וואָס האָט גע־מאַכט אַזאַ שרעקליכען איינדרוק?

רחל, מיט איהר טעכטע״ל מיני.

די ערשטע אַ געשריי צו טון איז געווען מערי. זי האָט אַ געשריי געטון... אוי!... און איז געפאַלען אין חלשות, עס איז געוואָרען אַ סומאַטאָכע אין הויז און מען האָט נישט געוואוסט וואָס פריהער צו טון; צי ראַטעווען מעריין, אָדער יעהען צו רחלען.

דער ערשטער זיך צו בעהערשען איז געווען ר׳ אהרן וועקסלער, ער איז דער ערשטער צוגעלאָפען צו מעריין און האָט זי אָנגעהויבען מינטערען.

אייזיק איז געשטאַנען ווי אַ פערלוירענער און האָט נישט געקענט אַ וואָרט אַרויסריידען.

רחל האָט נישט געוואוסט וואָס דאָ קומט פאָר און האָט באַלד אַ פרעגן געטון, וואו איז די מאַמע, און ווען מ׳האָט איהר דערויף באַלד קיין ענטפער נישט געגעבען האָט זי זיך אָנגעשטויסען אַז איהר מוטער איז טויט. און זי האָט אויף אַ קול געגומען וויינען.

מיני, רחלס מיידעלע האָט דעם אַרומיגען עולם מיט איהר פאָטער אַריינגעקוקט עפּעס ווי לאָ הער קענט און נישט דערקענט און האָט זיך אַ דער־שראָקענע געטוליעט צו דער מוטער. אין הויז, אַ האָט רחלען האָט קיינער נישט געוויינט, רחל האָט גע־וויינט אויפ׳ן טויט פון איהר מוטער, אָבער די אי־בעריגע זענען געשטאַנען ווי פערגליווערטע און האָ־בען נישט געוואוסט וואָס צו רעדען. רחל האָט נאָך אַלץ נישט געוואוסט וואָס דאָ קומט פאָר.

מעריין האָט מען תיכף אַריינגענומען אין אַנ־אַנ־דער צימער, ווייל זי איז געווען אין „אַנדערע אומ־שטענדען" און מען האָט מורא געהאַט פאַר איהר. איז זי געלעגען אין אַנ׳אַנדער צימער און אייזיק איז געשטאַנען מיט איהר און זי געהיט.

דער פאָטער, מיט אַ וויינענדיגער שטימע און מיט פערשטיקטע ווערטער, האָט גענומען דערציהלען רחלען וואָס דאָ איז פאָרגעקומען.

דאָ האָט רחל דערזעהען די גרויסע טראַגעדיע וואָס ס׳האָט פּאַסירט.

— סטייטש, — האָט רחל געוויינט און געשעהנט פאַר איהר פאָטער, — ווער האָט אייך געשריבען, אַז איך בין טויט? און ווי אַזוי גלויבט מען און מען טוט אַזאַ זאַך, איידער מען געפינט אויס אויף ריכ־טיג. און אויב אַפילו עס זאָל געווען זיין אמת, ווי אַזוי האָט אייזיק ביי זיך געקאָנט בעשליסען שוין חתונה צו האָבען, איידער ער האָט מיט זיינע אייגענע אויגען געזעהען מיין קבר?

(ענדע — מאָרגען).

די רעוויזיאניסטישע עקזעקוטיווע

וועגן דער לעצטער סעסיע פון ציוניסטישן אקציאנס-קאמיטעט

פאריז, (יט״א). דער עקזעקוטיוו־קאמיטעט פון וועלט־פערבאנד פון ציוניסטן־רעוויזיאניסטן האט פערעפענטליכט א לענגערע ערקלערונג וועגן דער לעצטער סעסיע פון ציוניסטישן אקציאנס־קאמיטעט. די ערקלערונג שאצט אפ אין שארפע ווערטער די לאגע נאך דער סעסיע פון א.ק. בעטאנענדיג אז די הנחות אין פארם פון שבת־רוהע און צוזאנגס־ארביטראזש אין ארבייטס־קאנפליקטן פאר די מעסיגע אפאזיציאנעלע ריכטונגען האבען נישט בעוויזען, צו ענדערען דעם מצב און צוציהען אין דער לייטונג פארשטעהער פון דער מעסיגער אפאזיציע.

די ערקלערונג שליסט זיך מיט די ווערטער, דאס „אויב צווישען די טרייע ציוניסטען מחוץ דער רעוויזיאניסטישער בעוועגונג איז פערהאן אן ערנסטע שטרעבונג צו שאפען א פעראייניגטע מלוכה־ציוניסטישען פראנט אויף ביידע יסודות, וועט די רעוויזיאניסטישע עקזעקוטיווע אקטיוו דערצו מיטהעלפען״

ברוינשטיין-פראצעס אפגעלייגט צום 10-טען מאל

טשערנאוויץ, (יט״א). דאס אפעלאציע־געריכט אין טשערנאוויץ האט ווידער בעטראכט דעם פראצעס געגען די פיינגער פון דעם פועלי־ציון־פיהרער, שמשון ברונשטיין פון יעדינעץ (בעסאראביע). ווי בעוואוסט איז דער פראצעס צוליב פארמעלע טעמים אפגעלעגט געווארען שוין צום ניינטען מאל, באלד נאכן עפענען די פערהאנדלונג האט דאס געריכט בעשלאסען ווידער אפצולעגען דעם פראצעס ביז מאי ד.י. וויל עס האבען געפעהלט צוויי פון די הויפט־בעשולדיגטע, דאס איז שוין דאס צעהנטע מאל וואס דער פראצעס ווערט אלץ אפגעלעגט.

יודישער ווירטשאפטליכער קאמיטעט אין פוילען לעגאליזירט דורך דער מאכט

ווארשע. (יט״א) נאך לאנגע בעמיהונגען איז לעגאליזירט געווארען דורך דעם רעגירונגס־קאמיסאריאט דער סטאטוט פון יודישען ווירטשאפטליכען קאמיטעט אין פוילען.

לויט דעם סטאטוט, איז די אויפגאבע פון יודישען ווירטשאפטליכען קאמיטעט: צו פארשען און בעארבייטען אויפ׳ן געביט פון די סטרוקטורעלע פראבלעמען פון ווירטשאפטליכען לעבען פון די יודען אין פוילען, אנצופיהרען מיט דער שעפערישער ארבייט און איניציאטיוו אין דער ריכטונג פון ראציאנאליזירען די עקזיסטירענדע ווירטשאפטליכע ארבייטס־צווייגען פון די יודען ווי אויך אין דער ריכטונג פון שאפען נייע ארבייטס־ און פרנסה־מעגליכקייטען פאר דער יודישער בעפעלקערונג.

פאר דער פערווירקליכונג פון די דאזיגע צילען וועט דער יודישער ווירטשאפטליכער קאמיטעט אין פוילען צוו. אנד. פיהרען אנ׳ענטשפרעכענדע פראפאגאנדע אין ווארט און שריפט אין לאנד און אין אויסלאנד, צונויפרופען קאנגרעסען און צוזאמענפאהרען פון ווירטשאפטליכע פאקטארן א. ד. גל.

די גרינדער פון יודישען ווירטשאפטליכען קאמיטעט אין פוילען זענען די ה״ה י. בארנשטיין, מ. בורגין, א. ב. עקערמאן, ריכטער מ. פרידע, דר. גאטליב, דר. ג. לעווין, דר. י. ליפאווסקי, ראט ל. מילשטיין, רעד. מ. מאזעס, דר. ה. פרנס, פראפ. מ. שאר, אינזש. סלוצקי, סענ. ר. שעראשעווסקי, דעפ. ווישליצקי, רעד. ש. וואלקאוויטש און אדוו. ג. זונדעלעוויטש.

נאך דער לעגאליזירונג טרעט צו גלייך דער יודישער ווירטשאפטליכער קאמיטעט צו אנ׳איגטענסיווער טעטיגקייט.

יודיש טעאטער „פילהארמאניע״ נאראטאוויטשא 20 טעל. 213-84
קינסטלערישע לייטונג: מאריס לאמפע.
די נאהענסטע טעג הויבען זיך אן די גאסט-אויפטריטען פון די בעריהמטע ארטיסטען:
ר. שושנה און מאריס לאמפע
מיט׳ן אנטייל פון די בעקאנטע ארטיסטען: שמואל לאנדע. שמחה וויינטרויב, מיכאל קליין מיט זייער ערשטקלאסיגען נייעם קינסטלער-אנסאמבל,
אין דעם גרעסטען סענסאציאנעלען וועלט-שלאגער
אורקע נאכאלניק׳ס „דין טורע״
וואס קומט נאך ??? —::— ווער נאך קומט צו פאהרען ???
פרטים קומען.

לאדזער יודישע ליטעראר. מוזיקאלישע געזעלשאפט „הזמיר״
זאל פילהארמאניע
היינט, מיטוואך, דעם 18-טען אפריל, 8.45 אווענד
„4 יאהרעס-צייטען״
אראטאריום פון י. הײדען אין 4 טיילען. —::— דיריגענט: פראפ. י. זאקס.
עס נעהמען אנטייל:
Dora Scuri (סאפראן) ארטיסט פון איטאליענישע אפערעס. Adam Dobosz (טענאר) ארטיסט פון דער ווארשאווער אפערע. Aleksander Michałowski (באס) ארטיסט פון ווארשאווער אפערע.
געמישטער כאר און ארקעסטער פון דער געז. „הזמיר״.
לאדזער פילהארמאנישער ארקעסטער.
בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע.

בעאונרוהיגונג פון די יודען אין בראזיליען

צוליב דער אנטיסעמיטישער העצע

סאן פאולא, (יט״א). די יודישע איינוואוינער פון די פראווינץ־שטעט אין בראזיליען זענען איצט שטארק בעאונרוהיגט צוליב דער שטארקער אנטיסעמיטישער העצע, וואס ווערט איצט אנגעפיהרט אין די דאזיגע שטעט. די פיהרער פון דער אנטיסעמיטישער אינטעגראליסטען־פארטיי פאהרען ארום איבער דער פראווינץ און האלטען שארפע העץ־רעדעס געגען די יודען. די אנטיסעמיטישע רעדנער בעשולדיגען די יודען אין „פערפלייצען בראזיליען עקספלאאטאציען און פערשקלאפען די בעפעלקערונג א.א.וו.

די אנטיסעמיטישע פיהרער ערקלערען אפען, אז מען דארף נאכטון דעם ביישפיל פון דייטשלאנד און עסטרייך. זיי זענען אפען מודה, אז זיי האבען בעשלאסען אויפצורייסען דאס יודישע טעאטער אין סאן־פאולא. אבער די פאליציי דערלאזט נישט דערצו. די היגע יודען האלטען דעריבער אז דער אויפרייס־מאטעריאל וואס האט נישט לאנג צוריק עקספלאדירט אין סאן פאולער שוהל און האט פערוואונדעט איבריגע יודישע קינדער, איז דארט אוועקגעלייגט געווארען פון די אנטיסעמיטישע פאשיסטען.

די אנטיסעמיטען נוצען אויס די היגע טראדיציע פון די קאטאליקען צו פערברענען יודאש „אלס פערעטער פון די קריסטען״ און העצען געגען יודען. די היגע פאליציי שטעלט נישט קיין גענוגענדען ווידערשטאנד דער אנטיסעמיטישער אגיטאציע.

פערבאנד פון לעטלענדישע שטעט פארן בעזייטיגען היטלעריסטישע בעאמטע פון שטאטישן דינסט

ריגע, (יט״א). מיט א גרויסער מעהרהייט האט דער קאנגרעס פון די לעטלענדישע שטעט, וועלכער האלט איצט אפ זיין סעסיע אין ריגע, אפגעווארפען דעם פארשלאג פון די עקסטרעם־רעכטע צו פראטעסטירען קעגען בעשלוס פון לעטלענדישען סיים וועגען בעזייטיגען היטלעריסטישע בעאמטע פון שטאטישען דינסט. אויף אזא אופן האבען כמעט אלע לעטלענדישע שטעט אקצעפטירט דעם בעשלוס פון סיים, אז פאר היטלעריסטישע בעאמטע איז נישטא קיין ארט אין שטאטישען דינסט.

„טאג פון דרום-אמעריקאנישען יודענטום״ געפייערט אין פערו

לימא, (פערו), (יט״א). „דער טאג פון דרום־אמעריקאנישען יודענטום״ וואס ווערט געפייערט ווי א סימבאל פון דער יודישער איינינקייט אין דרום־אמעריקע, איז געפייערט געווארען דורך דער היגער יודישער קאלאניע שוין צום דריטען מאל אין די לעצטע דריי יאהרען.

אויף דער יעהרליכער פייערונג זענען ארויסגעטראטען מיט רעדעס ראבערט פעלדמאן, רעדאקטאר פון זשורנאל „נאס אטראס״, פארשטעהער פון דער „אוניאן איזראעליטא דע פערו״, פון קולטור־צענטער פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע א. אנד.

דייטשער עקספארט קיין ליטע געפאלען אויף 25 פראצענט

קאוונע, (יט״א). דער דייטשער עקספארט קיין ליטע איז דעם לעצטען יאהר געפאלען אויף גאנצע 25 פראצענט, דאס איז צו זעהען פון די ציפערען, וואס זענען דא באר וואס פערעפענטליכט געווארען וועגען ליטעס אויסערן־האנדעל. דאס פאלען פון דייטשלאנדס עקספארט קיין ליטע איז אין א גרויסער מאס א רעזולטאט פונ׳ם אנטי־דייטשען באיקאט. וועלכער ווערט געפיהרט דורך די ליטווישע יודען מיט גרויס עקשנות.

דער אריער-פאראגראף

ר. איזראעל

שפאנענדער ראמאן פון דער איצטיגער ווילדער צייט

87

היינריך זאקס האט זיך געהאט דעציידירט און בעשלאסען נישט מעהר אפצוטרעטען פון זיין בעשלוס ס׳איז באטירליך, אז היינריך האט קיינעם נישט דערציילט אז עלף אין אווענד וועט ער ארויס פון שטוב און אפווארטען בעהמען פאר דעם קאפע „אסטאריא״.

העלען און לאטא האבען דערוויל נישט געהאט קיין שום ידיעה פון פריצין. דער דעטעקטיוו האט די אויך נישט געגעבען קיין שום אנווייזונגען און זיי האבען געמוזט זיצען אוןווארטען, הגם מיט גרויס אונגעדולד צוליב דער פולשטענדיגער אונוויסענהייט וועגען זייער ווייטערדיגען גורל. היינריך, לאטא און העלען האבען א גאנצען טאג דיסקוטירט וועגען פערשידענע פראגען, זיי האבען נישט געהאט קיין שום אנדערען צייט־פערטרייב. דעריבער זענען זיי געווען צופרידען ווען זיי האבען זיך ווארט פריהער געלעגט שלאפען. היינריך האט באר געווארט אויף׳ן מינוט ווען די ביידע פרויען וועלען זיין אין בעזונדערע צימער אוועקלעגען שלאפען. ער האט געענדיגט דעם אנשטעל, אז ער וועט טון, דאס זעלבע. אין דער אמתן האט ער זיך נישט געלעגט שלאפען, ער האט זיך איבערצייגט אז ביידע פרויען שלאפען שוין, דאן האט ער זיך צוגעגרייט צו פערלאזען די וואוינונג, צו לאנג ארומדרעהען זיך איבער די גאסען האט ער נישט געוואלט, הגם ער האט אביסעל געקענט די שטאט פון זיינע פריהערדיגע רייזעס, ער האט געוואוסט וואו עס געפינט זיך דאס קאפע „אסטאריא״ און האט נישט געארפט ביי קיינעם פרעגען, אבער זיך גלאט דרעהען אין די גאסען מיט אזא אויסזעהן ווי איצט האט געקאנט ווערען פערדעכטיג און ער וואלט דערביי דאפעלט פערלוירען, ער וואלט נישט געקענט אדורכפיהרען זיין בעשלוס און וואלט צוריק אריינגעפאלען אין די הענד פון די שטורמיסטען, וועלכע זענען דאך געווען זיכער, אז ער לעבט נישט מעהר.

ווען דער זייגער האט געשלאגען האלב עלף איז היינריך אויף די שפיץ־פינגער ארויס פון דער וואוינונג, ער האט זיך ווי א גנב אראפגעלאזען אויף די טרעפען און איז ארויס אויפ׳ן גאס. ער האט זיך געפיהלט מונטער און שטארק ער איז געווען שטארק צופרידען פון דעם וואס דארף באלד פארקומען, ער האט פערבונדען דעם סוף פון זיין לעבען, פון וועלכען ער האט מעהר גארנישט געהאט צו ערווארטען, מיט א העלדישער טאט ער וועט ווייסען אז ער האט עפעס אויפגעטון און וועט רוהיג קענען שטארבען, היינריך האט זיך אפילו נישט געקענט פארשטעלען אז דאס דערהרגענען בעהמען וועט נישט האבען קיין שום ווירקונג און איינפלוס אויף די פערהעלטנישען אין לאנד, איהם האט זיך אויסגעדוכט אז מיטן דערהרגענען בעהמען, וועט זיך ענדיגען אלדאס שלעכטס. ס׳וועלען זיך צוריקקעהרען די פריהערדיגע צייטען, און הגם ער וועט דאס דארפען אפקויפען מיט זיין אייגען לעבען וועט דאס לוינען צוליב דער גוטער זאך וואס ער וויל טון און צוליב דעם וואס זיין אייגען לעבען איז שוין סיי־ווי־סיי פערשפילט.

היינריך זאקס איז לאנגזאם און זיכער געגאנגען איבער די דרעמלענדע גאסען און זיך דערנעהנטערט צום קאפע „אסטאריא״, שוין פון דערווייטענס האט היינריך געזעהען די גרויסע פארביגע ליכט־רעקלאמעס וועלכע האבען געלאכט מיט זייערע דערגעבויגען־פארבען, די שפאצירענדע אין דער גאס. היינריך האט געהאט בעשלאסען, אז אויב בעהמע וועט שוין זיין אין קאפע וועט ער דארט אריינגעהן און אויספיהרען זיין פלאן עפענטליך אין לאקאל, ליבער וואלט איהם אבער געווען ווען בעהמע זאל נאך נישט זיין אין לאקאל, און ער זאל זיך מיט איהם בעגעגענען אויפ׳ן גאס. היינריך איז מיט דער פולער רוהיגקייט צוגעגאנגען צום פענסטער פון „אסטאריא״ ער האט זיך דארט געדרעהט הין און צוריק, אריינקוקענדיג איבערוויגיג, כדי זיך צו איבערצייגען, אויב בעהמע איז שוין דארט, ער האט בעהמען בשום אופן נישט געקענט דערזעהען פון אינעווייניג. הונדערטער מענשען זענען געזעסען ארום די טישען און פרעהליך געשמועסט. די איבערוויגענדע מעהרהייט האבען געטראגען ברוינע העמדלעך מיט האקענקרייצען אויף די ארעמס, אפילו די פרויען האבען אין דער גרעסטער מעהרהייט געטראגען האקענקרייצען, די וועלכע האבען די דאזיגע אפצייכענס נישט געטראגען האבען זיך שלעכט געפיהלט, זיי האבען אויסגעזעהען ווי מינדערווערטיגע מענשען, וועלכע געהערען נישט צו דער גרויסער מתנה פון די, וואס רעגירען אין לאנד.

היינריך איז צוגעגאנגען צו דער טיר, וועלענדיג אריינגעהן אינעווייניג. ער האט געוואלט עפענען די טיר ווען פלוצלונג האט איהם אימיצער פערשטעלט דעם אריינגאנג.

היינריך האט אויפגעהויבען דעם קאפ און דאס שיער נישט אויסגעשריגען פאר איבערראשונג. פאר איהם איז געשטאנען פריצי. היינריך איז דאס לשון אפגענומען געווארען פאר איבערראשונג, פריצי האט אויך גארנישט גערעדט, ער האט נאר געוואונקען צו היינריכן אז ער זאל צוריקגעהן און נישט שרייב געהען אין קאפע, היינריך איז צוריק ארויס אויפ׳ן גאס.

— געה פאראויס, גלייך פאר דיר, האט פריצי שטיל געזאגט ביים עק גאס וועסט דו אריינדרעהען אויף רעכטס. דארט וועל איך קערען מיט דיר.

היינריך איז געגאנגען, ביים עק גאס איז ער געבליבען שטעהן און פריצי האט זיך אויסגעגליכט מיט איהם.

— היינריך וואס טוסט דו אין גאס, נאך וואס האסטו געוואלט אריינגעהן אין „אסטאריא״?

— פריצי, איך דארף דיר ווירקליך זעהר דאנקבאר זיין וואס דו האסט מיר אפגעראטעוועט דאס לעבען פון א באנדע אויסוואורפען אבער איצט דארפסטו מיר נישט שטערען.

— האט מען דיר נישט געזאגט אז דו טארסט זיך נישט בעווייזען אין גאס, אז דו מוזט ווארטען ביז ווען וועסט האבען ווייטערדיגע אנווייזונגען פון מיר?

— מ׳האט מיר דאס אלץ געזאגט, איך ווייס דערפון, אבער איך האב בעשלאסען עפעס אויסצופיהרען וואס איך וויל דווקא אדורכצוזעצען.

—וואס אזוינס ווילסטו טון?

— איך וויל הערדרגענען בעהמען, וועלכער געפינט זיך אין דרעהדען און באלד איצט דארף ער דא זיין אין „אסטאריא״.

— גיי ביזט נישט ביים זינען, היינריך, דו דארפסט דיר דייגע בערוועגען אויסצורוהען. איך האב וועגען דעם טאקע נישט געטראכט און פערגעסען צו בעפעהלען, אז מען זאל דיך היטען. דו געהסט שוין אהיים, איך א קורצער צייט וועל איך אהיימקומען און מיר וועלען זיך אדורכשמועסען. איצט פערברענג נישט קיין איבעריגע ווילע, וויילן מיין צייט איז זעהר טייער און בויטיג. (פארטזעצונג קומט).

פון דער ווילקער שוהל

אין דער ווילקער שוהל איז פארגעקומען די יעהרליכע מיטגלידער=פערזאמלונג. נאכ'ן מעמי=קייטס- און קאסע-בעריכט איז אנגענומען געווארן דער בודזשעט (28 טויזענד זל.)

קיין נייע גבאים זענען נישט געוועהלט געווארן, מחמת ס'זענען געבליבען די איצטיגע.

ר. שושנה און מאריס לאמפע

איז יודישען טעאטער פילהארמאניע

די בעקאנטע ארטיסטען ר. שושנה און מא-ריס לאמפע הויבען אן זייערע אויפטריטען אין לאדזער יודישען טעאטער פילהארמאניע מיט א גאנץ נייעם אנסאמבל.

דער ערשטער אויפטריט קומט פאר שבת, דעם 21 אפריל, 4 נאכמיטאג. ס'ווערט צוגעגרייט אורקע נאכאלניק'ס „דין טוירע".

שפענדען

פרוי קאהאן שפענדעט פאר דער פאמיליע פון אומגעקומענעם לייבאוויטש 5 זלאטיס, פאר די איבעריגע געליטענע — 2 זלאטיס.

ספארט

היינט — באקס=מעטש

בר=כוכבא — אוניאן=טורינג

היינט 8 א זייגער אין אווענט קומט פאר איז לאקאל פון „שילא" גלובנא 17 א גרויסע באקס-אימפרעזע, וועלכע ווערט איינגעארדענט דורך דעם ערשטען יודישען טורנ- און ספארט-פעראיין „בר-כוכבא". די יודישע באקס-מאנשאפט וועט זיך נאך א לאנגער הפסקה און גרויסער צוגרייטונג פערמעסטען מיט דער באקס-מאנשאפט פון „אוניאן-טורינג". אויף די בר-כוכבאנער דארף מען איצטיגע גרויס האפנונג, ווייל צווישען די געפינט זיך אן ערשטקלאסיג מאטעריאל וועלכער וועט זיכער ברענגען דעם נצחון פאר דער יודישער מאנשאפט. דער צוזאמענשטעל פון די פארען איז פאלגענדער: ליבערמאן—לוצניאק; רובינשטיין—ביצער 2; פאריזער—סטאדאווסקי; בארנשטיין—וואגנער; פרעזער—קינדלער; פיבושעוויטש—העניג; לאטמאן—פערליבסקי.

ראדיא=פראגראם.

מיטוואך, דעם 18. אפריל 1934

7 צייט-סיגנאל, 7,05 גימנאסטיק, 7.25 גראמאפאן, ידיעות, 7,40 גראמאפאן, 7,55 הויז-ווירטשאפט, 11,40 פרעסע, ידיעות, 11,57 צייט-סיגנאל, 12.05 דזשעז=מוזיק, 12,30 ידיעות, 12,35 דזשעז-מוזיק, 12,55 ידיעות, 3,05 עקס-פארט, קאמוניקאט, 3,20 גראמאפאן, 3,50 פראג=ראם פאר קינדער, 4,20 גראמאפאן, 4,35 קאנ צערט, 5,30 רעפעראטען, 6,10 מוזיק, 6,55 פער-שידענעס, 7,15 רעפערטואר פון די טעאטערן, קאמוניקאט פון לאדז, 7,25 פעליעטאן, 7,40 ספארט, ידיעות, 8,02 9-טע סימפאניע, 9,10 פע-ליעטאן, 9,25 קאנצערט, 10,25 מוזיק, 11 ידיעות קאמוניקאטען, 11,05 טאנץ-מוזיק.

* * *

פון אויסלאנד

8 פראג — אפערע, 8 פאריז — אפערעט-צוועגד, 8 בודאפעשט — שפאנישע מוזיק, 8,05 וויען — סימפ. קאנצערט, 8,30 מינכען — אפערעטקע, 8,30 שטוטגארט — אינטריגע און ליבע" טראגעדיע פון שילער, 9,15 דאווענטרי — סימפ. קאנצערט, 10,15 וויען — קאנצערט.

רעקארד פון „אראראט"

דער איצטיגער „הימעל עפען זיך"-פראגראם איז מלא וגדוש מיט געלעכטער-באמבעס, און מיט פריהליגגדיגער, רוישיגער בונט-קייט און צופרידענ-קייט.

פיל טויזענדער מענשען האבען שוין דעם איצטיגען פראגראם געזעהען אין לאדז, און די פעראינטערעסירונג מיט איהם האלט אין איין שטייגען.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי — — — —	81.50
3 פראצענטיגע בודאוולאנע —	43.85
4 „ דאלארובקא —	53.50
7 „ סטאביליזאציע (אמ.)	59.50
8 „ ווארשאווער פאנד-בריף	54.50
8 „ לאדזער „ „	47.50
ענגלישער פונט — — —	27.63
דאלאר — אפיצ. — 5.30 נישט אפיצ. —	5.26
גאלד-דאלאר — — — —	9.01
גאלד-רובל — — — —	4.66
דייטשער מארק — — —	2.05

קראנג=קינא
CAPITOL
זאוואדזקא 16

היינט פרעזענטירען מיר: דעם עלעגאנטען CLARK GABLE ווי אויך די בילד-שעהנע JOAN GRAWFORD אלס „דאנסינג-דאמע" אין סופערפילם Metro Goldwyn Mayer א.ג.

רעזשי: Z. Leonardo

„די טאנצענדע ווענוס"

נאך נישט געוועזענע פראכטפולע אויסשטאטונג און רייכטום! הערליכע רעוויען! די פראכט-פולסטע פילם-אויפפיהרונג פון סעזאן!

אויסער'ן פראגראם: די לעצטע געשעהענישען איז דער וועלט איז אקטועלען וואכען=זשורנאל פון „FOX".

LECZNICA chorób uszu, nosa i gardła
מיט שטענדיגע בעטען
עס ארדינירען די דאקטוירים:
Dr. IMICH, Dr. WOŁYNSKI
PIOTRKOWSKA 55
fr. I p., tel. 174-74.

PRZEPŁUKIWANIA JELIT
(Sudabad)
dla cierpiących na kamicę żółciową, nerkową, katar kiszek i t. p.
w Sanatorjum „U N I T A S"
ul. inż. Wigury 19 (dawn. Pusta)
tel. 111-78.

Dr. med. D. WAJSKOPF
אינערליכע קראנקהייטען
ספעציאליסט פון מאגען, דארם און לעבער, רענטגען
האט זיך איבערגעציגען אויף
פיעטריקאווער 101, טעל. 114-82.
עמפפאנגט פון 4—7 אווענד.

Dr. med.
Ignacy Grynberg
ספעצ. פאר אינערליכע קראנקהייטען
צעגעלניאנא 17, טעל. 174-15
נעמט אן פון 6 ביז 7 אוונט.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראלאג
ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין-קראנקה.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעהמט אן פון 2—3 און פון 6—8 אוו.

ביליג און שעהן!!!
אהז שעדליכע מיטלען
וואשט, פארבט און פוצט אנצוגען, מאנטלען, קליידער, סוועטערס, קאפעלושען, אויך וועש און רעמט גארדינען
די יודישע
כעמישע וועשעריי און פארבעריי
„עריקא"
2 מלינארסקא 2 (ביים ראג פושעושינער).
פון 1.50 א פאר גארדינען, פון 4 זל. א פאלטא, פון 1.50 זל. א קלייד, פון 80 גר. ביז 1.20 זל. א סוועטער, 1.80 וואשען און פאסאנירען א קאפעליוש. 15 גר. א קראגען, פון 50 גר. א אויבערהעמד.
שניידער-רעפעראציעס און פארבעריי אויפן ארט

וויכטיג פאר דאמען
נאר 2 זל. ווערען פאר איבערגע-מאכט די עלטעסטע
היטען!
אויף גאנץ ניי און אויף נייע היטען צו
3.50 געדענקט די אדרעס
Modystka „TOLA"
23 Zawadzka 23
II wejście parter.

קליינע אנאנסען
1 זלאטי
אנאנס ביז 15 ווערטער

ראקאלען!

איבערצוגעבען א בודקע פון זאדע=וואסער. צו ערפאהרען ביים צייטונגס-פערקויפער זשעראמסקיעגא 44.

אן'איינזאמע פרוי זוכט אן'אנשטענ=דיגע סובלאקאטארקע. ערפאהרען אנד-זשעיא 41, וו. 14. 1541

אן'אינטעליגענט מיידעל זוכט א צימער ביי אן'אנשטענדיגער פאמיליע, ס'קען זיין צוזאמען מיט נאך א מיידעל. אפערטען אין אדמיניסטראציע פון דער צייטונג פאר „עסטערא".

פרייע פאסטענס

קוואליפיצירטע בלאכאזשעס און ליי-טערס קענען זיך ווענדען זגערזשער 5, וואוינ. 15. 1543

א מיידעל צו לייכטע ארבייט באלד געצאהלט קען זיך מעלדען קילינסקיעגא 21 רעכטע אפיצינע וואוינונג 17.

שניידערס, קוואליפיצירטע געזעלען זוכט Pogotowie Krawieckie Kiersza Żeromskiego 91, tel. 163-30.

פערשידענעס

א יונגערמאן מיט 1000 זל. קויציע זוכט בעשעפטיגונג ביי וואס עס זאל נישט זיין. אפערטען אונטער „S. N." 1538

פולשטענדיג ניי מעבעל געלעגענהייט-ליך צו פערקויפען, פולנאצנא 19, וו. 31. צו טרעפען ביז 10 פריה און פון 8 אין אווענד. 1545

צו פערקויפען א שאכטעל-מאשין צו נייהען א קאנטאווקע, אויפ'ן אדרעס זאוואדזקא 4/19 האנע רעשעלבאך. 1540

א טיכטיגער יונגערמאן זוכט א פאסטען ביי וואס עס זאל נישט זיין. אפערטען אין אדמיניסטראציע אונטער „C." 1542

Zagubiony kwit kaucyjny Elektrowni Łódzkiej Nr. 84868 na zł. 10.— wydany na imię Łajzer Litman, Południowa 34. Kwit powyższy unieważniam. 1544

געגען שוויס פון פיס און אדטשיסקעס
נוצט נאר דעם שוין זייט 25 יאהר בע=וואוסטען פראשעק פלאסטער ראדיקאל
פרייז 20 און 30 גראשען. צו בעקומען ביי די צייטונגס-פערקויפער: פיעטריקא-ווער 10 און קאנסטאנטינער 12.

ס'איז געפונען געווארען
א מיליטער=ביכעל אויפ'ן נאמען פון יאנקעל ניימאן, געבוירענער דעם 20/12 1933 אין אנדזשיעוו, ווי אויך אנדערע דאקומענטען. אפצונעמען געגען אנאנס=קאסטען אין אדמ. פון דער צייטונג.

Dr. med.
Haltrecht
ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעמט אן פון 8—11 מיטאג און; פון 5—9 אוונט
זונטאג פון 10—1 בייטאג.
אונבעמיטעלטע לעמשניצע-פרייזען

Dr. med.
OŁ. ZADZIEWICZ
ספעציאל-ארצט פאר האלז, נאז, אויערען און קעהל-קאפף-קראנקה.
Piotrkowska 164
tel. 125-26.
נעהמט אן פון 4 ביז 8 אווענד.

Dr.
S. Kantor
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
וואוינט יעצט
Piotrkowska 90, tel. 129-45
נעמט אן פון 8—2 נאכמ. און פון 4—9 אוו., זונטאג און יום-טוב פון 8—2 נאכמ.

לעטשניצע „OMEGA"
פון דאקט. ירים-ספעציאליסטען
גלובנא 9, טעל. 142-42
ס'ווערט אנגענומען אויפ'ן ארט, וויזיטען אין דער שטאדט. געבורטס=הילף, ערצטליכע אנאליזען. קווארץ=לאמפען, רענטגען, דיאטערמיע. אפאראטונקעס און זאשטשיקעס.
בעראטונג 3 זל.

Dr. med. Niewiażski
ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
אנדזשעיא, 5 טעל. 159-40
נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמיטאג.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען

Dr. A. Gibiański
לונגען- און האריץ-קראנקהייטען
האט זיך איבערגעצויגען אויף
זאכאדניא 59A
טעל. 133-81.
נעמט אן פון 9—10³⁰ און פון 4—6³⁰ נאכמ.

STARSZY FELCZER
B. JOSKOWICZ
Północna 4, tel. 141-86
שטעלט טעגליך באנקעס מיט מיט פרישע קראוויאנקע
און גיט אויך ארויס בעשייניגונגען.
נעמט אן פון 8—11 פריה און פון 4—7 נאכמ.

Dr.
Szymon Grinberg
פילסודסקעגא 55
טעל. 168-58
נעמט אן פון 10 — 12 פרי און פון 4.30 — 6.30 אווענד.

זיכערע הילף און א רפואה!

אהן אפעראציע, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיסונג פאר קראנקע אויף ברוכען, ביי מענער, פרויען און קינדער, אלערהאנט קאליקעס פון גוף, הויקערס אהן פיס און הענד.

ברוכבלייבענדע פערלאזט נישט די קראנקהייט, ווייל דער ווינקעל-ברוך ווערט גרויס ווי א מענשען-קאפ, און עס פאלט אריין אין דעם פיס איז דער קראנקער אין א גרויסער סכנה, דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטארבט. ספעציעלע גומענע ארטאפעדישע הייל-באנדאזשען פון מיין ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט היילען שנעל און בעזייטיגען זיכער דעם שהערסטען און פערעלטערסטען ברוך, אויך פאר הויקערס, ליימונגען (ביין-שווינדזוכט) ספעציעלע ארטאפעדישע הייל-גארטעלען און אפאראטען פאר פערקרומטע פיס און פלאט-פיס, קינסטליכע אטענע פיס און הענד, ווי אויך ספעציעלע ארטאפעדישע באנדאזשען פאר צוריקגעקומענע ברוכען נאך אפעראציע.

אכטונג!

זייט דעם 1-טען אקטאבער 1933 ווערען אלע קראנקע אין מיי ארטאפעדישע הייל-אנשטאלט נור פון מיר פערזענליך בעהאנדעלט / 30-יעהריגע פראקטיק און פולע גאראנטיע ערמעסיגטע פרייזען! עמפפאנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אוו.

איינציגע ארטאפעדישע הייל=אנשטאלט
Specialist Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped
פון לעמבערג
Łódź, Wólczańska 10, tel. 221-77, front, parter.
מיר נעמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.
ערמעסיגטע פרייזען!

דאנקזאגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין בעסטען דאנק דעם ה' דיר. י. ראפאפארט, וואוינהאפט אין לאדז, וואולטשאנסקא 10 (פראנט, פארטער) פאר בעפרייען מיך פון א שווערער פערעלטערטער ברוך-קראנקהייט, אויף וועלכער כ'האב געליטען זיט א סך יאהרען.

אלתר משה העשעם.
רב פון פאטאווע, ראדאמסקער קרייז.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה

פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער זייט שפאלטען
אין טעקסט—40 „ „ „ „ 60— „ „ „ „ 4
זאב'ן טעקסט—12 „ „ „ „ 18— „ „ „ „

פאר דער שטאדט 50 פראצ. טייערער. אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען—20 גר. א מ/מ (אין דער זייט שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווער-טער 1 זל. יעדעס מיטעלווארט — 10 גר.

אבאנאמענטס-פרייז:
אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען אין היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש; אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדרוקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און טעקסט פון די אנאנסען איז דער פערלאג נישט פעראנט-ווארטליך. די אדמיב. איז אפען בייטאג און פארנאכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman